Biblioteka

MŪSŲ PASTOGĖ

Registered at the G.P.O. Sydney for transmission by post as a Newspaper.

(XIX) 1968 — LIETUVOS LAISVĖS KOVOS METAI — Nr. 47 (1020) 1968 m. lapkričio 25 d.

IŠLAIKYSIME KURDAMI

Baigiasi jubiliejiniai Laisvės Kovos Metai, bet tuo mūsų įsipareigojimai pavergtai tautai ir kraštui nepasibaigia. Kiekvieno laisvo lietuvio tiesioginis ir pagrindinis rūpestis ir toliau visomis išgalėmis rūpintis pavergtos tautos ir tėvynės išlaisvinimu. Jubiliejiniai metai šitą laisvų lietuvių rūpestį ir pastangas gal tik labiau užakcentavo ir išryškino. Esmėje Kovos Metai truks ir toliau, iki toji kova bus apvainikuota pergale.

Ryšium su tuo mes labai dažnai kalbame ir darbuojamės, kad būtų išeivijoje išlaikyta gaji ir sąmoninga lietuvybė ir kad jī nemažiau bujotų ir būsimose generacijose. Žinoma, mūsų pastangos neša gražių vaisių, bet vis ne taip ir ne tiek, kaip kad galvojame. O tam yra eilė sunkiai nugalimų kliūčių, kurios pastoja kelią tai lietuvybei pilnumoje išsiskleisti.

Visų pirma pati aplinka. Ji įtakoja ir dalinai veikia ir tuos, kurie į šį kraštą atvykome pilnai subrendę ir sąmoningi lietuviai, o dar labiau ji į save absorbuoja mūsų jaunuosius, kuriems gimtoji šalis yra šičia, o ne toji, apie kurią žino tik iš knygų ir pasakojimų. Pagaliau ir mes patys per tuos dvidešimt metų gerokai pasikeitėme. Jeigu vos atvykę šaipėmės iš vietinių, kurie tvirtino, jog "Australija esąs pats geriausias kraštas pasaulyje", tai tiek laiko čia pragyvenus jau ir mums visiems ši šalis pasidaro "pačia geriausia pasaulyje". O šitoji permaina jau labai daug pasako. Niekas netvirtina, kad čia yra kas nors blogo, bet vis tik kiek dėmesio, jausmo ir meilės parodai šiam kraštui, nemažiau jos prarandi tam, kurį laikai savu ir gimtuoju.

Vėlgi tasai pats terminas "lietuvybės išlaikymas" yra gana paradoksalus ir būdingas tik išeiviams. Paradoksalus, nes išlaikyti lietuvybę reiškia viena, gi lietuvybe gyventi — visai kas kita. Išlaikyti ką nors pagal etimologinę žodžio prasmę reiškia išlaikyti ką nors šalia savęs, kaip kad išlaikomas ūkis, gyvulys ir t. t. Gi lietuvybė tegali būti išlaikoma ja pilnai gyvenant. Niekas nekalba apie lietuvybės išlaikymą anksčiau ir net dabar Lietuvoje, nes ten visi gyvena lietuvybe. Pagaliau bekalbant apie lietuvybės išlaikymą ji tegali būti išlaikoma ją bekuriant. Tad ne tiek kartojant ir mėgdžiojant tą gyvenimo stilių, kokį kadaise turėjome savo gimtajame krašte, užtikrinsime lietuvybei ateitį svetur, kiek tą lietuvybę kurdami naujoje aplinkoje ir sąlygose. Nereikia bijoti, kad Australijos lietuvių lietuvybė skirsis nuo Lietuvos, Amerikos ar sakysim Argentinos lietuvių susikurtos lietuvybės, bet svarbu, kad toji lietuvybė nebūtų senų laikų užkenservuotas lietuviško gyvenimo stilius, bet lietuviškoje dvasioje kuriamas dabarties lietuviškas gyvenimas, kuriuo realiai gyvenama, bet ne gėrimasi kaip muziejiniu eksponatu. Laikantis principo "išlaikyti lietuvybę" baisu, kad galim prieiti prie tokios padėties, kad ilgainiui lietuvybė pasidarys scenine vaidyba, o mes visi — vaidintojai ir žiūrovai gyvensime visai skirtingu gyvenimu. Jau šiandie tokios butaforinės lietuvybės ženklų matosi gana apsčiai. Tuo tarpu dabar savo veikloje daugiausia vadovaujamės tuo "kaip buvo Lietuvoje". Tiems, kurie žino ir patys gyveno tuo "kaip buvo Lietuvoje", toks buvusių formų atkartojimas ar pratęsimas atrodo visai naturaliai, bet viso to nemačiusiems ir tuo negyvenusiems visados atrodys kaip tam tikra vaidyba. Tačiau kad pats lietuviškasis gyvenimas nepasidarytų vaidyba, o ir paliktų gyvu, pulsuojančiu gyvenimu, reikia ir paieškoti atitinkamų formų, kurios tiktų šiai dienai, bet ne praeičiai. Gerbiame mūsų tautos praeitį ir ja ne tik didžiuojamės, bet lygiai iš jos ir mokomės, tačiau visados apsijuokintų tas, kurie bandytų mūsų tarpe propaguoti ir stengtųsi įgyvendinti Vytauto laikų lietuvybę.

Tauta visados gyva tol, kol ji kurianti, kol ji nesustingusi praeities normose, bet respektuodama praeitį siekia naujų gyvenimo formų, atitinkančių gyvenamam laikui. Lygiai šitoji tiesa galioja ir mums, ar mes gyventume savame krašte, ar bet kur svetur. Tad ir visos idėjos, nors jos kitu laiku ir kitoje vietoje gal ir ne visai atitinkančios mūsų sentimentus, bet jos dabarties iššauktos ir todėl pigiai neatmestinos. Čia ir yra toji gyvenimiška pusė, kuri nesiskaito su praeities maloniais sentimentais, o stato savo šio momento reikalavimus. Tai ir yra kūryba. Ir jeigu jos neišvysto atskiri individai, tai pats laikas padiktuoja, su kuriuo negalima nesiskaityti. Kitaip sakant, lietuvybės išlaikymas grindžiamas ne praeities kopijavimu, bet gyvosios lietuvybės kūryba, kuri atvira ir gyvenomojo laiko idėjoms, ir formoms ir naujiems santykiams.

(v.k.)

V. BERNOTAS

Politikos vingiuose

AMERIKONAI MENKI DIPLOMATAI

Jau ne pirmas kartas kada prez. Johnsono vedamoje užsienio politikoje pasitaiko nemalonių diplomatinių nesusipratimų. Ironiškai atrodo, kai diplomatiniai santykiai su komunistiniais kraštais nesikeičia, o tuo tarpu su vakarų sąjungininkais brendama iš krizės į krizę. Priekaištų diplomatiniam netaktiškumui Washingtonas sulaukia iš visur, tačiau klaidų koregavimui skiriama nedaug laiko ir dar mažiau dėmesio.

Pereitų metų Washingtono nutarimas atitraukti dalį J.A.V-bių kariuomenės iš vakarų Vokietijos, sukėlė pasipiktinimo Bonnoje. Vokiečių užsirūstinimas siejosi ne tiek dėl kariuomenės mažinimo, kiek dėl nepriimtino diplomatinio būdo. Prezidento Johnsono nutarimą vokiečiai sužino neper J.A.V-bių atstovą Bonnoje, bet per rytų Berlyno radijo ir vietinę spaudą.

Nemažiau diplomatinių nemalonumų padaryta p. Korėjos, p. Vienamo, Naujosios Zelandijos ir Australijos vyriausybėms. Galima įsivaizduoti, kaip šių vyriausybių galvos jaučiasi, kada stambūs strateginiai pasikeitimai Vietname anksčiau sužinomi spaudoje, negu pasiekia Saigono, Seoulo ar Canberros diplomatinius sluogsnius.

Pietų Vietname J.A.V-bės pergyventa dar vieną diplomatinio ne taktiškumo krizę. Saigono vyriausybė, visada lanksti Washingtono direktyvoms, atsisakė dalyvauti Paryžiaus kalbose. Toks Paryžiaus suvažiavimo baikotavimas rišasi ne vien dėl susidariusių nepalankių tarimosi sąlygų, kiek dėl prez. Johnsono sauvaliavimo pietų Vietnamą liečiančiais reikalais. Sustabdant šiaurės Vietnamo bombordavimą prezidentas nepasitaria ir nepraneša savo sprendimo atatinkamoms vakarų sąjungininkų vyriausybėms. Prez. Johnsono "paskutinį taikos žestą" Saigonas sužino per Hanojaus radijo, Canberra — per amerikonų spaudą.

Prieš sustabdant bombardavimą Washingtonas jau turėjo užmezgęs ryšius su Hanojum, kad šie dalyvautų Paryžiaus, "pasitarimuose". Saigonui, deja, pranešta tik delegacijų sąstatas, laikas, vieta ir jog dalyvavimas būtinas. Be abejo, į tokius Washingtono pageidavimus ir diplomatinę taktiką Saigonas atsuko kurčią ausį.

— ★ —

Jeigu Saigonui nebuvo priimtina Washingtono taikos strategija, tuo labiau atmesta "genialiai" paruošta tarimosi procedūra ir paskirų delegacijų sąstatas Paryžiuje. Kaip Washingtone numatyta, Paryžiaus kalbose turėjo dalyvauti keturios kariaujančios pusės: J.A.V-bės, p. Vietnamas, š. Viet. namas ir National Liberation Frontas (partizanai). Pastarasis "išlaisvintojų" grupės dalyvavimas atskiru vienetu, kaip tik ir sukėlė didžiausią triukšmą ir pasipiktinimą visuose p. Vietnamo sluogsniuose. Prieš amerikonų varomą taikos politiką susijungė visos priešingai nusistačiusios p. Vietnamo politinės srovės, ir, remiamos vietinės spaudos pasmerkė neaiškius Washingtono planus. Sėdėti ir tartis su teroristais prie bendro stalo pietiečiai nesiruošė, sakydami "Te Washingtonas perima mūsų tautos likimą. Jie sugebėjo nusileisti ligi lygaus balso su teroristais, dabar galės nusileisti ligi mūsų laisvės pardavimo"....

NATO REZOLIUCIJA

Vyriausiame N.A.T.O. štabe — Briuselyje suvažiavę užsienio reikalų ministeriai apsvarstė susidariusią agresijos grėsmę ir sovietiškų ginklų žvanginimą vidurio Europoje. Dvi dienas užtrukusioje konferencijoje priimtos rezoliucijos ir perduoti komunikatai spaudai perspėjantys Maskvą dėl tolimesnės sovietų agresijos Europoje.

N.A.T.O. Ministeriai omeny turėdami Čekoslovakijos likimą ir po to sekusią sovietų intimidaciją nukreiptą prieš Austriją, vak. Vokietiją. Rumuniją ir Jugoslaviją, bendrame komunikate pareiškė, kad panašūs sovietų agresijos veiksmai Europoje susilauks tarptautinio masto krizės ir tolygių militarinių pasekų.

Briuselio konferencijoje buvo persvarstyta visos gynybos priemonės koordinuojant konvencinių ginklų strategiją, bei didinimą militarinių jėgų ir rezervų skaičių. N.A.T.O. ministerių praeity svarstytas klausimas dėl šios organizacijos egzistavimo visai atpuolė, nes dabartiniu metu tokia abejonė neiškyla, kada visomis priemonėmis tenka ginkluotis ir planuoti neramiai ateičiai.

Sovietų žinių agentūra *Tassas*, iš pašonės sekęs konferencijos komunikatus, savo piliečiams perdavė žinias maždaug tokioje formoje: "Sovietų Sąjungos išvados dar kartą pasitvirtina, jog N.A.T'ui priklausančios valstybės, iškraipydamos Čekoslovakijos išlaisvinimą, ruošiasi ne gynybai, kaip jie teisinasi, bet naujai tarptautinei įtampai bei provokacijai. Tokie N. A.T.O. tikslai jau seniai žinomi so cialistinėms šalims, bet tik dabar išeina į aikštę. N.A.T.O. Tautų provokacija dabar ieškos naujų incidentų Berlyne, vidurio Europoje ir taip pat nepamirš Viduržemio jūros".

Po N.A.T.O. ministerių konferencijos, sovietų užsienio misteris Gromyko labai nustebo pakeltu vakarų tonu. Vizituodamas Budapeštą, (1956 metų sovietų auką) Gromyko pareiškė: "Jei vakarų ministeriai galvotų realiai jokios tarptautinės įtampos nebūtų...

N.A.T.O. orkestro pirmieji smuikai turėtų įsidėmėti, kad tarptautinės įtampos sumažinimas eina tik jų interesams".

KUR ŠUO PAKASTAS

Nėra abejonės, jog bombardavimo sustabdymas Vietname rišosi ne tiek taikos sumetimais, kaip Washingtone skelbiama, kiek su amerikonų vidaus priešrinkimine politika. Rinkiminėms galimybėms slystant iš demokratų rankų, prez. Johnsonas darė paskutinę paslaugą savo kolegai demokratų kandidatui H. Humphrey, tuo bandydamas išgelbėti padėtį ir pakreipti balsavimo persvarą saviškių pusėn.

Aišku, Hanojus su Maskva tikėjosi demokratų pergalės, dėl to ir siuntė "taikos" delegaciją į Paryžių. Deja, kaip žinome, tokia politinė išdaiga demokratams nepavyko, tuom tik susilpnino respublikonų persvarą Baltuose Rūmuose.

Lapkričio 5 d. naujai išrinktasis JAV prezidentas Richard Nixon

H.H. Humphery, dabartinis JAV viceprezidentas, rinkimuose į prezidentus pralaimėjęs R. Nixonui

Nauja A.L.B. Krašto Taryba

A.L.B. Krašto Valdyba, remdamasi ALB Statuto 9§, skelbia Krašto Tarybos sudėtį rinktų atstovų, 1969 ir 1970 metams:

ADELAIDĖ APYLINKĖS

P. Bielskis,
S. Dunda,
V. Marcinkevičius,
P. Marmukonis,
L. Martinkus,
A. Morkūnas,
J. Norkūnas,
V. Petkūnas,
I. Pocienė,
M. Pocius,
V. Raginis
V. Stalba,
A. Šerelis,
R. Urmonas.

ALBURY APYLINKĖS

B. Valienė.

BRISBANO APYLINKĖS

E. Sagatys,
A. Mališauskas,
V. Mališauskienė.

CANBERROS APYLINKĖS

A. V. Balsys,
K. Keraitis.

GEELONGO APYLINKĖS

A. Skerys,
K. Starinskas,
A. Jomantas.

HOBARTO APYLINKĖS

A. Kantvilas.

MELBOURNO APYLINKĖS

J. Antanaitis,
P. Baltutis,
A. Bikulčius,
N. Butkūnas,
J. Didžytė,
H. Kaladė,
J. Lazauskas,
J. Meiliūnas,
A. Mikaila
A. Pocius,
Iz. Petraitis,
A. Šeikis,
B. Vanagas,
B. Vingrys.

SYDNĖJAUS APYLINKĖS

B. Stašionis,
J. Kedys,
Dr. B. Vingilis,
P. Alekna,
Kun. P. Butkus,
J. Karitonas,
V. Asevičius,
V. Deikus,
A. Kutka,
Dr. A. Mauragis,
V. Kazokas,
J. Ramanauskas,
V. Vilkaitis,
P. Pukas,
L. Deikienė,
I. Dudaitienė,
K. Daniškevičius,
S. Pačėsa.

NEWCASTLIO APYLINKĖS

J. Levickas,
J. Česnaitis.

WOLLONGONGO APYLINKĖS

S. Jonušas.

Be šių rinktų atstovų, pagal ALB Statuto 7§, į Krašto Tarybą įeina:

1. Atstovai išrinkti į Pasaulio Lietuvių Seimą,
2. Krašto Valdybos nariai,
3. Krašto Kontrolės Komisijos P-kas, ar jo pavaduotojas,
4. Krašto Garbės Teismo Pirmininkas, ar jo pavaduotojas,
5. Apylinkių Pirmininkai, ar jų pavaduotojai, ir
6. Seniūnijų Seniūnai.

Pagal ALB Statuto 10§, šios Krašto Tarybos kadencija prasideda nuo šios paskelbimo dienos 1968 Lietuvos Laisvės Kovos metų, lapkričio 25 ir šią dieną baigiasi senosios Krašto Tarybos kadencija.

S. Narušis
ALB Krašto Valdybos Pir-kas
V. Pataius
Sekretorius

KVIETIMAS

ALB Krašto Valdyba maloniai prašo apylinkių valdybas, seniūnus, chorus, sporto klubus, taut. šokių grupes, studentus bei Krašto Tarybos atstovus ir visus tuos, kurie dalyvaus Lietuvių Dienose Adelaidėje ir kurie dar nėra pranešę Lietuvių Dienų Prezidiumui dėl nakvynių parūpinimo, kad tuoj praneštų Liet. Dienų Prezidiumo sekretoriui p. V. Radzevičiui 21 Selby St., Kurralta Park, S.A. 5037.

Taip pat ir tie, kurie yra asmeniškai susitarę su savo draugais Adelaidėje, prašomi pranešti prezidiumo sekretoriui p. V. Radzevičiui, pas ką apsistos.

ALB Krašto Valdyba

LIETUVIŲ DIENŲ PREZIDIUMAS INFORMUOJA

DAR DĖL APSIGYVENIMO

Aktyviausia Adelaidėje šiuo metu yra Apgyvendinimo Sekcija. Daugelis vienetų, kurie dalyvaus Lietuvių Dienose, jau yra prisiuntę apgyvendinimui reikalingus vardinius sąrašus su atitinkamais nurodymais. Tačiau jeigu paskutiniu laiku yra įvykę kokių nors pasikeitimų (nutarė nedalyvauti ar papildomai atsirado norinčių atvykti), dabar pats laikas suteikti Prezidiumui atitinkamus pranešimus.

Kaip iš esamų davinių galima spręsti, šiųmetinės Lietuvių Dienos bus gausiausios dalyvių skaičiumi ir Prezidiumas iš anksto pataria visiems užsitikrinti apsigyvenimo vietas. Apgyvendinimo Sekcija negalės parūpinti patalpų tiems, kurie nebus pareiškę noro jų gauti. Nežiūrint pakartotinų Prezidiumo prašymų dar vistiek yra organizacijų, kurios šį reikalą atidėlioja. Apylinkių valdybos ir seniūnijos tikriausiai jau žino, kurie Krašto Tarybos nariai ir kiti bendruomeninkai pasiryžę dalyvauti Krašto Tarybos suvažiavime. Vardiniai jų ir su jais kartu vykstančių sąrašai Apgyvendinimo Sekcijai taip pat reikalingi galimai greičiau.

Prezidiumas šiuo reikalu daugiau jokių raginimų nedarys, pilnai pasitikėdamas, kad atsakingi pareigūnai supranta apgyvendinimo svarbą ir nepaliks Apgyvendinimo Sekcijos nežinojime.

E. SIMONAIČIO SUKAKTIS

Spalio 30 d. suėjo 80 metų Mažosios Lietuvos veikėjui ir kovotojui Erdmonui Simonaičiui. Gimęs Tilžės apskr. 1888 metais E. Simonaitis lankė Šilutės ir Tilžės gimnazijas ir vėliau įsijungė kaip aktyvus kovotojas už lietuvybę Mažojoje Lietuvoje. Jis buvo vienas iš pagrindinių organizatorių ruošiant Klaipėdos krašto sukilimą ir po sukilimo paskirtas Klaipėdos Krašto gubernatoriaus pavaduotoju. Vėliau ėjo įvairias pareigas, kaip Šilutės apskrities viršininkas, Klaipėdos apskr. v-kas, Klaipėdos burmistras. Klaipėdos kraštą užėmus naciams, E. Simonaitis pasitraukė į Didžiąją Lietuvą, bet karo metu su Rusija vokiečių saugumas jį suėmė ir buvo išlaikytas Mauthauseno ir Dachau koncentracijos stovyklose iki 1945 metų, kada amerikiečiai tų stovyklų kalinius išvadavo, o drauge ir E. Simonantį.

Išeivijoje jis išrinktas Mažosios Lietuvos Tarybos pirmininku ir juo yra iki dabar. Šiaip jis darbavosi ir darbuojasi lietuviškuose dirvonuose kur tik gali ir pajėgia. Dar nepriklausomos Lietuvos jis buvo apdovanotas už nuopelnus lietuvybei Gedimino ordenu, Vytauto Didžiojo ordenu, Šaulių Žvaigžde.

— ★ —

Brazilijoje dėl staigių kaitrų Sao Paulo mieste mirė apie 50 vaikų, o 900 buvo paguldyti į ligonines.

ANAPUS OKEANO

JONAS ŠOLIŪNAS

LIETUVIAI RINKIMUOSE

Šio krašto rinkimai — praeitis. Turime naują prezidentą, kuris savo pareigas pradės eiti tik ateinančių metų sausio 20 d. Tai dar šiek tiek laiko. Ligi tol dar galime padūmoti ir apie viltis bei lūkesčius, kokiais gyveno daugelis šio krašto lietuvių.

Kaip niekad, ypatingai Čikagoje, mūsų tautiečiai buvo susidomėję ir aktyviai dalyvavo šįmetiniuose rinkimuose. Priežastis buvo mūsų lietuvių kandidatai abiejų partijų sąrašuose.

Šis lietuvių aktyvumas ir vis didėjantis susidomėjimas rodo ne tik mūsų kaip naujo krašto piliečių sąmoningumą, bet kartu ir nutautėjimą. Žinoma, šios rūšies nutautėjimo negalima laikyti neigiamu. Tai greičiau laiko padarinys, kuris naturaliai turėjo įlįsti į mūsų tarpą. Metams bėgant nėra abejonės, kad mūsų susidomėjimas šio krašto politiniu gyvenimu vis didės.

Tiesa, nors mūsų domėjimosi šio krašto politiniu gyvenimu ir negalima laikyti blogybe, tačiau tam tikra prasme mūsų įsivėlimas aktyvion srovėn kelia tam tikrą susirūpinimą ir net baimę. Visų pirma, jei pilame vienam aruodan, tai kitas turi tuštėti. Tai yra, jei mes domimės amerikiečių politiniu gyvenimu, tai turime apleisti savo politinės veiklos lauką. Galbūt, kai kas sakys, jog neturime tiek daug žmonių, kurie jau dalyvautų amerikiečių politinėje dirvoje ir tuo būdu apleistų savąją. Tai tiesa. Bet tik dalina. Tiesioginiai gal mes ir nesame dar paliesti šio krašto politinių darbų. Tačiau daugel kur mūsiškiai dirba užfrontėje padėdami šio krašto piliečiams aktyviai reikštis politiniame lauke. Vadinasi, savo energiją ir mokslą jau atiduodame nelietuviškam reikalui.

Toliau — nemažai ir skatikų išmetame šio krašto politiniam reikalui. Tik pamanykime — neseniai rinkimuose į Čikagos sanitarų Trustee postą kandidatavusio Valdo Adamkavičiaus politinei propagandai pravesti reikėjo sukaupti virš 30.000 dolerių. Tai didelė suma. Ypatingai mums. Gerai, jei įdėtas pinigas atneš nors ir pralaimėjus rinkimus šiokios tokios naudos mūsų tautinei grupei. Adamkavičiaus atveju atrodo, jog tokių galimybių yra, ypatingai kai į Illinois valstijos gubernatoriaus sostą atsisėdo gerai pažįstamas Valdui R. Ogilvie.

Turime skaitytis su galimybe, jog ir kitose šio krašto vietovėse lietuviai aktyviai dalyvavo rinkimuose tiek savo darbu, tiek ir piniginiu įnašu. Esame permaža grupė, kad tiesioginiai galėtume turėti įtakos į vienos ar kitos vietovės rinkimus. Už tat įsiveliant į vietos politinį gyvenimą visų pirma reikia labai gerai apgalvoti, kaip ir kur veikti, idant pasiektume norimų vaisių.

Mane dažnai gąsdina mūsų politinių veikėjų nerealistiškumas. Pavyzdys: vietovėje, kur vyrauja demokratai (Čikaga) kai kurie mūsiškiai buriasi į respublikonų eiles. Čia dažnai lemia ne realus galvojimas, o sentimentas. Sakoma: Olis buvo žymus veikėjas respublikonų tarpe, tai mes turime sekti jo pėdomis. Ar verta? Tenka labai abejoti. Adamkavičiaus kandidatavimas ir pralaimėjimas aiškiai byloja, jog sentimentui politikoje vietos nėra. Reikia praktiškumo. Nemanau, kad toks Adamkavičius nebūtų pajėgęs išsimušti į Čikagos demokratų partijos pirmaujančius veikėjus. Gi su šitos partijos parama šiandie būtų galėję jau ir laimėjimu pasidžiaugti. Kažkaip graudu. Mūsų Čikagos lietuvių politinė šviesuomenė prisišliejo prie respublikonų. Šitoji partija nedaug ką gali laimėti pačiame mieste. Gaila, bet mes demokratų partijai palikome tik likučius. Aišku, su tokiais "veikėjais" nedaug toji partija ir skaitosi.

Vienintėlė šviesi prošvaistė pereituose rinkimuose buvo čiagimio lietuvio Savicko išrinkimas į Illinois senatorius. Šis veikėjas kaip tik ir įrodė, kad norint ko nors atsiekti šio krašto politinėje dirvoje reikia būti praktiškam.

Nežinia, ar mūsų čikagiškių ateitis, kiek tai liečia mūsų politinį pasireiškimą šio miesto ribose bent kiek prašvis. Nematau didelių galimybių.

Šiandien yra pats laikas šio miesto lietuviams apsispręsti ir tvirtai pasiryžti ieškoti visų galimų priemonių prasimušti į politinę areną. Būtina surasti tokius žmones, kurie ir mums būtų artimi ir šio miesto demokratų partijai priimtini. Negalima, atrodo, toliau tik plūduriuoti ir laukti vienos ar kitos partijos malonės, kol ji numes trupinius leisdama kandidatuoti į vietą, kur nėra jokios galimybės būti išrinktam ar numesdama vieną kitą šiltą vietelę miesto valdyboje ar kokioje užkampinėje raštinėje. Jei mūsų tautiečiai nesusipras ir nesusiorganizuos, tai ateityje tapsime tik partijų stulpų palaikytojas ir pinigų aukotojais, tegaudami už tai tik tuščius padėkos žodžius.

VERTA PABANDYTI

Bevartant PLB Vokietijos Krašto Valdybos informacinį biuletenį tos valdybos pirmininko parnešime skaitome: "Vokietijos Lietuvių Bendruomenės lėšas sudaro: narių solidarumo įnašas, laisvojo pasaulio organizacijų parama, vokiečių įstaigų parama, aukos, palikimai, dovanos. Didžiausią lėšų dalį sudaro vokiečių įstaigų parama. 1967 m. apyskaita rodo, kad Vasario 16 gimnazijai ir bendruomenei gautos tokios sumos — vokiečių įstaigų parama — DM 274.000, JAV lietuvių...."

Šičia atkreipiamas dėmesys į gyvenamojo krašto vyriausybės lietuvių reikalams teikiamą paramą. Savaime suprantama, kad Vokietijos lietuviai rado būdų ir kelių, kaip tokią paramą išsirūpinti, nes pati Vokietijos vyriausybė tikrai tokios paramos pati nepasiūlė. Kaip žinome, kiekvienas kraštas suinteresuotas esančias krašte tautines mažumas niveliuoti ir jas įlieti į bendrą krašto ekonominę ir kultūrinę padėtį. Nežiūrint to, vietos lietuviai įstengė išsirūpinti paramą specifiniai lietuvių reikalams, nors vokiečiai tikrai nėra ypatingai suinteresuoti, kad lietuviai išliktų lietuviais ir dar turėtų savo įstaigas bei tautinius vienetus, kurie tikrai netarnauja pačiai Vokietijai.

Panašioj padėty esame ir mes Australijoje. Anksčiau Australijos oficialių įstaigų nuotaikos buvo kaip galint greičiau ateivių tautines aspiracijas suniveliuoti ir pagreitintu tempu vykdyti asimiliaciją. Po dvidešimt metų asimiliacijos politinės ir australų įstaigos pakeitė savo nusistatymą, ir šiandie net ir iš oficialių įstaigų arba atsakingų asmenų pabrėžiama, kad reikia tautinėms mažumoms leisti reikštis nevaržomai jų tautinei veiklai ir net ją skatinti, nes toji veikla praturtina pačią Australijos kultūrą. Reiškia, Australijos atitinkamų institucijų požiūris į ateivius ir jų kultūrinius pasireiškimus jau yra pasikeitęs teigiama ateiviams prasme. Kitaip sakant, pačios Australijos institucijos pripažįsta pozityvią ateivių kultūrinę veiklą ir jos ne tik kad nedraudžia, bet duoda suprasti, kad ji kraštui yra naudinga ir net skatintina turint minty, kad ne prievarta, o su laiku savaime ateivių kultūriniai įnašai įsilies į bendrą Australijos krašto kultūrą ir tai bus didelis indėlis ir paskatinimas kraštui kultūriškai vystytis.

Jeigu šitokios nuotaikos jau viešai reiškiasi, tad ir ateiviai gali jaustis drąsiau ne tik patys savo pastangomis reikštis, bet net prašyti ir reikalauti iš vyriausybės paramos savo tautiniams reikalams. O tai būtų visai naturalu ir logiška, nes jeigu krašto oficialios institucijos tokioje ateivių tautinėje veikloje įžiūri pozityvių pusių, tai aišku, kad šitai gali būti ir remtina, kaip kad remiamos įvairios ir kitos krašte veikiančios kultūrinės pastangos.

Kaip jau minėta, jokia vyriausybė pati nesiūlo pagalbos, o tik džiaugiasi, kad piliečiai savo iniciatyva ką nors teigiamai veikia. Tačiau turint tokį vyriausybės nusistatymą galima drąsiai kreiptis ir reikalauti tam tikrų subsidijų konkrečiai nurodytiems reikalams. Gi įstaigos, nenorėdamos save ir savo aukštesnių organų pareiškimų kompromituoti, neturėtų prašomos pagalbos atsakyti. Kodėl gi tokios progos neišnaudojus arba bent mažiausia neišbandžius? Faktiškai galim ir nieko nelaimėti, bet tikriausiai tuo sau nei pakenksime ir nieko neprarasime, o galimybė yra atvira ir šį tą gauti.

Sakysim, mūsų chorai kur kviečiami pasirodyti ir australų tarpe, net valstybiniu mastu organizuojamuose meno festivaliuose, kaip Adelaidėje ir kitur. Tai vienas motyvas, kurį australų institucijos gali paremti. Mūsų spauda esmėje tikrai proaustrališka ir antikomunistiška, kas derinasi su Australijos politika. Tai antras motyvas, kuris gali iššaukti tam tikro palankumo. Mūsų pastangos jaunimą auklėti ir jį prilaikyti nuo gatvinio gyvenimo, o drauge ir nuo kriminalinio poreiškio. Tai irgi teigiamas kraštui veiksnys, kuris visiems priimtinas. Mūsų iškiliau siais menininkai remiasi net pati vyriausybė, organizuodama savo reprezentacines dailės parodas kituose kraštuose. Tokių motyvų galima būtų išskaičiuoti ir daugiau, ir visi liudytų kad kiekvienas jų yra teigiamas veiksnys Australijos visai bendruomenei ir kultūrai. O norint tai atsiekti, viskas surišta su tam tikromis išlaidomis. Tas išlaidas sudedame mes patys, nors tuo naudojamės ne mes vieni, o ir plačioji Australijos visuomenė, net valstybė. Tad kodėl nepaprašyti, kad prie to darbo prisidėtų ir valstybės organai?

Iš tikrųjų, beveik visi esame Australijos piliečiai, o iš kitos pusės visi be išimties mokame ir valstybės mokesčius. Tad jau ir mūsų kaip piliečių ir mokesčių mokėtojų privilegija tikėtis tam tikros paramos ir iš valstybės pusės.

Kaip jau minėta, prašydami nieko neprarasime, o galimybė gauti visados atvira. Tad kodėl gi neišbandžius ir šito kelio?

Aišku, šituo galėtų pasirūpinti mūsų bendruomenės vyriausi organai — Krašto Valdyba ar Kultūros Taryba, bet lygiai klausimas galėtų būti svarstomas ir bendruomenės Krašto Tarybos suvažiavime.

V. Kikilis

GYVENIMAS LIETUVOJE

Vilniuje leidžiamieji žurnalai dabar kartais ima ir paskelbia žinių iš užsienio spaudos, nors partijos ortodoksai dar ir dabar į tokius dalykus žiūri nelabai padrąsinančiai. *Žemės Ūkis* š.m. 8 nr. papasakojo kaiką iš Amerikos *Journal of Dairy Science* 1967 m. 50 nr. Tarp ko kita, ten pasakyta, kad "atskirose JAV bandose vidutiniškai išmilžiai iš karvės jau viršija 9000 kg." Kitur mini išmilžiusi 5400 kg, arba 6855...

Kolchozinės sistemos gyrėjai didžiuojasi, kad kolchozinės karvės duodančios jau per 3000 kg pieno per metus, ir įtikinėja, kad tik kolchozuose esą galima pasiekti tokių rezultatų. Bet štai ėmė ir atskleidė Amerikoj pasiekiamus išmilžius. O Juk Amerikoj nėra kolchozų...

— ★ —

Vilniaus laikraščiai praneša, kad solistas Vaclovas Daunoras įdainavo visą eilę arijų iš populiariųjų operų, ir Vilniaus studijoje padaryti įrašai perduodami Rygoje esančiai plokštelių gamybos firmai ("Melodija", Maskvos gamyklos skyrius) plokštelėms išleisti. Arijos esančios įdainuotos lietuvių, rusų arba italų kalbomis.

— ★ —

Venezuelos sostinėj Caracas A. Stempužienės ir D. Lapinsko koncertus globojo tenykštė Mozarto vardo muzikos mėgėjų draugija. Sekmadienį, spalio 20 d., 7.30 val. vakare jų koncertas buvo televizijoj. *El Universal* (sostinės dienraštis) tą dieną spausdino išsamią recenziją apie jų koncertą, Venezuelos-Amerikos Centre. "Lituana" buvo pirmas recenzijos žodis. Televizijos skelbimuose žymėjo "mezzo soprano lituana Aldona Stempuzis" ir "compisitor Darius Lapinskas, autor de las operas 'Lokys' y 'The Plague'."

— ★ —

Valerijus Charazovas, rusų komunistų partijos vadovybės patikėtinis Lietuvoj (vadinamosios Lietuvos Komunistų Partijos CK antrasis sekretorius — "Sniečkaus prižiūrėtojas"), spalio 31 d. susilaukė 50 metų amžiaus ir ta proga Kremliaus valdžios buvo apdovanotas "Darbo Raudonosios Vėliavos ordinu — "už nuopelnus komunistų partijai".

A. Sniečkus jau apie 32 metai laikomas Lietuvoje veikiančio rusų komunistų partijos padalinio vadu (visoj Sovietijoj nėra kito komunisto, taip ilgai išsilaikiusio tokiose pareigose), bet nuo pat karo meto jis nebuvo paliktas be tokio prižiūrėtojo. Tie prižiūrėtojai kas keletas metų keičiami. "Antruoju sekretorium" visada turi būti "išrinktas" tas, kas tam reikalui iš Maskvos paskirtas.

— ★ —

Naujojoj Vilniaus ,respublikinėj bibliotekoj sekmadieniais rengiami plokštelių koncertai. Įtaisyta stereofoninė aparatūra. Pirmojo lapkričio sekmadienio koncerto programoj buvo Liszto, Weberio, Rimskio-Korsakovo ir Ravelio kūriniai. Stereofoniniai klausytuvai namie Lietuvoj dar retenybė.

— ★ —

Pereitą savaitę sovietai pradėjo masiškai atitraukti savo okupacinę kariuomenę iš Čekoslovakijos. Vis tik apie 75,000 okupacinės kariuomenės paliks Čekoslovakijoje neribotam laikui.

(ELTA)

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju mieliems broliams ir sesėms lietuviams už lankymą mano a.a. vyro Jono Vaškevičiaus ligoninėje ir mirus už palydėjimą į amžinojo poilsio vietą. Ačiū už gėles ir nuoširdžius man užuojautos žodžius.

Su giliu dėkingumu
Milda Vaškevičienė

FILMAS APIE LIETUVĄ

Jau buvo minėta, kad grįždamas iš Amerikos Jungtinių Valstybių ALB Krašto Valdybos pirmininkas parsivežė retą laimikį — spalvotą filmą iš nepriklausomos Lietuvos gyvenimo, kurį dar 1938 metais buvo paruošę broliai Motuzai. Ateinančiais metais p. Narušis žada šį retą ir šiandie jau dokumentinį filmą parodyti visoms Australijos lietuvių kolonijoms. Tai tikrai didelė retenybė, kurią turėtų pamatyti kiekvienas lietuvis.

Paskolinęs šitą retą filmą vienas iš jos statytojų p. K. Motuzas, gyvenąs Amerikoje, dar prisiuntė Krašto Valdybos pirmininkui p. Narušiui tokio turinio laišką, kuriuo kreipiasi į visus Australijos lietuvius:

Gerbiamieji,

Jūsų Australijos LB pirmininkas p. S. Narušis jau greičiausiai bus pargrįžęs namon iš PLB seimo Amerikoj. Jis gavo iš mūsų Nepriklausomos Lietuvos filmų, spalvotų, kurias galės viešai parodyti visiem išeivijoj esantiem lietuviam, kurie Lietuvos seniai nematė ir jos ilgisi. Jis gavo iš mūsų filmas lengvai, nes mes p. Narušiui negalėjom atsakyti. Jis mum nemažai yra padėjęs, kada mes filmavom Lietuvoje.

....Filmas apie Lietuvą, kurias p. Narušis sakė stengsis ko plačiau parodyti išsimėčiusiom lietuvių kolonijom, nėra Hollywoodo gamybos techniška prasme. Jos buvo pagamintos mūsų kukliais ištekliais įsiklampojant net į skolas, po to daug vargstant jas parodyti čia Amerikos lietuviams. Mes manom, kad Australijos lietuviai jas žiūrės su meile Lietuvai, kurią turėjo tragiškom aplinkybėm palikti. Žiūrės ir jaunimas, kuris Lietuvos nėra matęs ar mažai prisimena. Visi žiūrės kaip į brangesnį filmą už Hollywoodo. .....

Prašau Jūsų spaudos padėti išgarsinti, kad visi šias filmas būtinai pamatytų. Yra viena dalis anglų kalboj pavadinta, "Lithuania", kurią naudojom amerikiečiam supažindinti su Lietuva. Gal Jūs tenai galėtumėte paruošti kelią, kad šią dalį per televiziją parodytų australiečiam?

Su tikra pagarba
K. Motuzas

SAVANORIO KAPAS

A. A.
Savanoris-kūrėjas
A. V. Laukaitis

Lapkričio 8 d. iškilmingai palaidotas taurus lietuvis Lietuvos laisvės pirmų kovų dalyvis savanoris Adomas Vincas Laukaitis, apdovanotas savanorio-kūrėjo medaliu.

Atvežus karstą į St. Joachims bažnyčią, kuris buvo pridengtas Lietuvos vėliava, gedulingas pamaldas atlaikė ir gražų pamokslą pasakė kun. P. Butkus. Pamaldų metu giedojo kun. P. Martuzas, vargonai grojo Dr. R. Zakarevičius. Prie altoriaus patarnavo velionio anūkai Kęstutis ir Romas Laukaičiai.

Roockwood kapinėse dalyvaujant giminėms, savanoriams kūrėjams ir kariams veteranams bei gausiam būriui lietuvių laidojimo apeigas atliko kun. P. Butkus ir kun. P. Martuzas. Jautrų žodį tarė ALB Krašto Valdybos ir L.V.S-gos Ramovės. Sydnėjaus Skyriaus pirmininkas p. S. Narušis primindamas velionio savanorio narsą ir iškentėtus vargus kovojant už Lietuvos laisvę.

Velionis A. V. Laukaitis buvo 76 m. amžiaus, kilęs nuo Žemaitkiemio, Birštono valsč., Alytaus apskr. Antrojo pasaulinio karo metu pakliuvo į Vokietiją, o iš ten prieš 20 metų atvyko į Australiją. Paskutiniu metu gyveno Auburne ir buvo aktyvus bendruomenės narys. Liko sūnus Dr. Jonas ir duktė Monika Lietuvoje, Adomas, Vincas ir duktė Antosė Australijoje.

Ilsėkis ramybėje, mielas laisvės kovotojau.

S.P.

DUOKITE ŽINIŲ APIE NUKENTĖJUSIUS LIETUVOS GYVENTOJUS

Lietuvos Tyrimo Institutas jau išsiuntinėjo PLB kraštų ir apygardų valdyboms žinių lapus, į kuriuos renkamos žinios apie bolševikų ir nacių martirologinius bei genocidinius nusikaltimus Lietuvoje.

Visi lietuviai, patys nuo okupantų nukentėję, arba turintieji tikrų žinių apie kitus tokius nukentėjusius, kurie patys apie save tų žinių suteikti negali, prašomi nedelsiant atsiliepti.

Žinių lapai (anketos) gaunami Lietuvių Bendruomenės valdybose ar ten, kur tos valdybos nurodys. Jų galima gauti ir tiesiai iš

Lithuanian Research Institute
29 West 57 St., - Fl.10, New York, N.Y. 10019 U.S.

(E)

P.L.B. SEIMO KULT. VEIDAS

SEIMAS ŠALIA POSĖDŽIŲ SALĖS

RAŠO L. BARKUS

Šiais jubilėjiniais Lietuvos Nepriklausomybės penkiasdešimtmečio paminėjimo metais PLB III Seimas buvo norima pravesti kuo iškilmingiausiai, kad jis būtų pastebėtas Amerikos Jungtinių Valstybių politiniuose sluoksniuose bei Seimo siekiai pavergtosios lietuvių tautos laisvinimo darbe būtų paremti. Šio tikslo siekiant, šalia Seimo darbų vykusių posėdžių salėje, buvo stengtasi išeivijoje gyvenančios lietuvių tautos dalies gyvastingumą pademonstruoti viešąja forma.

Šiam tikslui buvo suruošti keli viešieji pasirodymai:

LIETUVIŲ JAUNIMO FESTIVALIS

Šio festivalio kulminaciniu tašku buvo suruoštoji MOTORKADA. Auto mašinos, papuoštos lietuvių tautai laisvės reikalaujančiais obalsiais ir smerkiančiais komunistinio režimo jai daromą priespaudą, važiavo New York miesto gatvėmis iki Flushing Meadows Park, N. Y. valstybės pavilijono. Čia Seimo narių ir svečių motorkada buvo sutikta ir tinkamiausiai papuoštos auto mašinos savininkas buvo dovana atžymėtas. Pagerbimo metu į valstybės pavilijoną įžygiavo penkiasdešimt lietuvių skautų nešini 50 Lietuvos tautinių vėliavų, kurių 23 laisvai plevėsavo, o 27 buvo perrištos juodu gėdulo kaspinu vaizduojančiu lietuvių tautos vergijos laikotarpį.

Vėliavas pagerbus vyko sveikinimai ir tautiniai šokiai, kuriuos atliko Bostono, New York ir Waterbury tautinių šokių grupės.

SEIMO BANKETAS

Banketas įvyko Statler — Hilton viešbučio Terrace Ballroom.

Bankete svečių tarpe, šalia lietuvių politikos veikėjų, aukštų dvasiškių, nenuilstamų kultūrininkų, visuomenininkų, buvo matyti Amerikos aukštesnių administracijos pareigūnų ir kitų tautybių kviestų atstovų. Iš įvairių pasaulio kraštų ir iš įvairių Amerikos vietų sugūžėję tautiečiai čia susitiko daug savo senų prietelių, bičiulių. Visa banketo nuotaika buvo labai pakili, nes joje susitelkė dešimtmečių nesimatymo laikotarpis ir šiuo laiku buvo norima prieteliškai išsakyti visa kas džiaugsmo ar liūdesio atmintin buvo įrašyta; o, taip pat, ko visi čia susirinkusieji savai tėvynei trokšta.

Banketo metu buvo renkama lietuvaitė gražuolė, į kurią kandidatavo keliolika mergaičių. Gražuolės rinkimas, galima sakyti, yra savotiškas lietuvaičių paskatinimas ne tik pasipuošti, bet ir pasiruošti atsakyti jaunai ir kultūringai jaunuolei žinotinus, intelektualinį subrendimą išsakančius klausimus. Taigi renkamoje gražuolėje turėjo tilpti ne tik jos fizinis grožis, bet drauge ir jos dvasinis pasiruošimas atstovauti lietuvaitę. Šis gražuolės titulas atiteko p. Orintaitei iš Clevelando, kurią gražuolės karūna papuošė ir dovanas įteikė PLB pirmininkas p. J. Bačiūnas ir Ponia

Priekaištautina, kad banketo metu buvo perdaug oficialių sveikinimų.

LITERATŪROS IR KAMERINĖS MUZIKOS VAKARAS

Šis parengimas Statler-Hilton viešbučio Sky Top salę pilną pripildė, beveik išimtinai, mūsų tautiečiais. Čia tiek muziko instrumentalisto, tiek dailiojo žodžio kūrėjo bei jo išsakytojo atsiskleidė kūrybiniai polėkiai ir ryžtas siekiamam tikslui — tėvynės laisvei. Šias viltis stiprina lietuvio nepailstamumas ir kūrybiškumas.

Šiame parengime buvo skaityta Lietuvių Rašytojų D-jos 1967 metais premijuotų literatų: Juozo Švaisto ir Jurgio Jankaus kūrybos ištraukos. Be to, savo prozos, poezijos ir beletristikos kūrinius skaitė Mykolas Vaitkus, Bernardas Brazdžionis, Henrikas Nagys, Marius Katiliškis. Ta pačia proga literatūros laureatams J. Švaistui ir J. Jankui (nors jie parengime ir nedalyvavo) buvo įteiktos Lietuvių Rašytojų D-jos skirtos premijos.

Kamerinės muzikos programą Izidorius Vasiliūnas, David Mott, Vytautas Rastonis ir Vytenis Vasiliūnas išpildydami M.K. Čiurlionio, V. Jakubėno, J. Gruodžio, A. Račiūno, B. Budriūno, J. Gaidelio ir K.V. Banaičio kai kuriuos kūrinius.

MENO KŪRINIŲ PARODA SKAIDRĖSE

Šią parodą pravedė dailininkas V.K. Jonynas supažindamas su kiekvieno parodoje dalyvaujančio menininko kūryboje atspindinčia savita technika, naudojamu savai kūrybai medžiagos parinkimu ir jos apvaldymu bei sukurtame kūrinyje kūrėjo sielos jausmų išsakymu. Parodoje dalyvavo įvairaus žanro ir daugelio kraštų lietuviai menininkai; juos visus sunku čia būtų išvardinti. Paminėtina, kad jų tarpe buvo atstovaujami ir Australijos lietuviai menininkai. Parodoje publikos buvo pilna salė, kuri paskirų rodomų kūrinių vienaip ar kitaip nuteikta nesusilaikė nuo savos kritikos, reiškiamo patinkamąja kūryba pasigėrėjimo, bei asmeniškos interpretacijos.

Parodos žiūrovų tarpe jautėsi džiūgėsys mūsų meno atstovų kūrybingumu, darbštumu ir ryžtu savo kūryba stoti greta išgarsėjusių kitų tautų menininkų.

DIDYSIS KONCERTAS

Šis koncertas įvyko vienoje iš pasaulinio garso salių — Lincoln Centre Filharmonijos salėje New York, Lietuviai su sava kūryba prasiveržė iš savų tautinių "rezervatų" į "tarptautinius vandenis", nes tokiose salėse, kur vyko šis lietuvių koncertas, ne eiliniai pasirodymai teruošiami.

Šiai didžiąjai lietuvių šventei mūsų kompozitoriai: Julius Gaidelis ir Jeronimas Kačinskas sukūrė specialius muzikos veikalus — Dramatinę uvertiūrą ir Trys dainos (triptikas), Kitų kompozitorių kūriniai nors ir anksčiau buvę sukurti, bet tik dabar, šia iškilmingąja proga, pirmą kartą buvę atliekami.

Pirmąją koncerto dalį, kurią išpildė New York Symphony orkestras ir solistai, dirigavo Vytautas Marijošius.

Koncertas pradėtas orkestrui išpildant J. Gaidelio "Dramatinę uvertiūrą". Po to sekė solistai palydimi simfoninio orkestro.

Jonas Vaznelis išpildė: V. Jakubėno "Nejaugi vėl, o Dieve" (žodžiai St. Santvaro) ir J. Gaidelio — Prologas iš operos "Dana" (libretto St. Santvaro).

Po orkestro išpildymo J. Kačinsko "Trys dainos" (triptikas), Danutė Stankaitytė sudainavo, to paties kompozitoriaus, "Paslaptis" (žodžiai K. Grigaitytės), "Nerimas" (žodžiai L. Andriekaus) ir "Aušra" (žodžiai K. Bradūno).

Paskutiniuoju pasirodė solistas Stasys Baras išpildydamas V. Jakubėno "Mano deimantai" (žodžiai J. Tysliavos) ir K.V. Banaičio Barcarolle iš operos "Jūratė ir Kastytis" (žodžiai Balio Sruogos).

Antrą koncerto dalį išpildė visiems lietuviams gerai pažįstamas Čiurlionio Ansamblis, vadovaujamas Alfonso Mikulskio ir kanklių orkestras vadovaujamas Onos Mikulskienės.

Mišraus choro ir paskirų moterų bei vyrų balsų buvo išpildyta M.K. Čiurlionio, J. Karoso, J. Naujalio ir A. Mikulskio kūriniai. Gražian choro saskambin darniai buvo įjungti solistai: R. Mastienė, I. Grigaliūnaitė, A. Gylys, A. Grigas ir V. Pečkaitis.

Visame koncerte, kiekvieno kūrinio išpildymas publikos labai entuziastišku nuoširdumu buvo palydėtas. Specialiai šiam koncertui kūrinius parašę Julius Gaidelis ir Jeronimas Kačinskas, po jų kūrinių išpildymo, publikos buvo iškviesti ir dirigento V. Marijošiaus, orkestro dalyviams ir publikai ovacijas keliant, iškilmingai pasveikinti.

Trejetą tūkstančių vietų turinti koncertų salė buvo apypilnė. Jo klausytojų tarpe lengvai galima buvo atpažinti esančius amerikiečius, bei kitų tautybių svečius. Šis susidomėjimas koncertu rengėjams buvo džiuginantis, nes lietuviškosios muzikos meną ir norima buvo labiau išpopuliarinti kitataučių tarpe, kas, daugiau ar mažiau, pasiteisino.

Šis koncertas buvo viena didžiausia jubilėjinė šventė visiems lietuviams. Savo iškiliu lygiu tačiau jis atkreipė ir amerikiečių muzikos meną mylinčių dėmesį. Apie šį koncertą rugsėjo 2 d. *N. Y. Times*" labai gražiai atsiliepė. Pasak minėtą laikraštį, lietuvių suruoštas koncertas Lincoln Centre Filharmonijos salėje buvęs išskirtino lygio.

(Nukelta į psl. 4)

LIETUVIAI AUSTRALIJOS MENO ENCIKLOPEDIJOJE

Šiais metais Hutchinson leidykla Anglijoje išleido 668 psl. stambų veikalą "Encyklopedia of Australian Art", kurį paruošė žinomas melburniškis kritikas, tapytojas ir rašytojas Alan McCulloch.

Veikalas apima Australijoje pasireiškusius ir kūrusius dailininkus nuo 1770 metų iki šių dienų. Šalia enciklopedinių žinių apie pačius dailininkus šioje knygoje suregistruotos žymesnės parodos, kompeticijos, galerijos, reprezentacijos ir t.t.

Lietuviams ši knyga įdomi tuo, kad į ją įtraukta ir visa eilė lietuvių dailininkų, kurie Australijoje pradėjo reikštis maždaug nuo 1948 -jų metų. Iš lietuvių šioje enciklopedijoje paminėti ir palyginamai objektyviai pristatyti: Vincas Jomantas, Eva Kubbos, Vladas Meškėnas, Ieva Pocius, Vaclovas Ratas, Henrikas Šalkauskas, Leonas Urbonas, Adolfas Vaičaitis, Teisutis Zikaras ir Leonas Žygas.

Knygoje yra eilė spalvuotų ir juoda-balta iliustracijų. Iliustracijomis reprezentuoti šie lietuviai dailininkai: Vladas Meškėnas "Resting Couple" (tapyba), Vincas Jomantas "Meditators" (skulptūra) ir Teisutis Zikaras "Female figure" (skulptūra). Visos iliustracijos juoda balta.

Šalia kitų Australijoje vykusių žymesnių parodų šioje knygoje paminėta ir Lietuvių dailės paroda 1964 m. Meno Dienų metu Melbourne, kuri buvusi konkursinė ir premijas laimėjo H. Šalkauskas, E. Kubbos ir I. Pocienė. Panašių lietuvių parodų būta ir daugiau; gaila, kad tepaminėta tik ši viena.

Kaip matote, šioje enciklopedijoje lietuvius reprezentuoja 10 dailininkų. Atsimenant, koks palyginamai nedidelis lietuvių skaičius iš viso Australijoje, lietuvių atstovavimas šioje enciklopedijoje yra gana stambus. Žinoma, norėtųsi, kad būtų įtraukta ir daugiau lietuvių, kurie čia pakankamai stipriai yra pasireiškę, bet gaila, kad nepateko. Nežiūrinto to, reikia tik pasidžiaugti ir tuo, ką turime. Taip lietuviai Australijos meno pasauly reprezentuoti gana stipriai.

J. J. BAČIŪNAS — MECENATAS

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas ir Australijos Bendruomenės Garbės narys J.J. Bačiūnas šiomis dienomis nupirko ir padovanojo lituanistinėms mokykloms Australijoje visą rinkinį skaidrių, viso 332 vienetų. Mokyklos, norinčios pasinaudoti šioms skaidrėmis, kreipiasi į ALB Krašto Kultūros Tarybos Lituanistinės Sekcijos vadovą šiuo adresu nuo ateinančių mokslo metų pradžios: A. Krausas, 4 Grandview Ave., Maribyrnong, Vic. 3032.

Taip pat p. J. J. Bačiūnas choro dirigentams P. Morkūnui ir A. Čelnai padovanojo savo lėšomis išleistos kantatos *"Lietuvos Šviesos Kelių"* po 3 egzempliorius. Kantata skiriama lietuvio mokytojo pagerbimui. Ponas J.J. Bačiūnas mielai padovanos tos kantatos leidinį ir kitiems chorams Australijoje, suinteresuotiems ja.

Mūsų bendruomenės Garbės Nariui p. J.J. Bačūnui priklauso gili padėka už vaizdinių priemonių ir chorams gaidų dovanas.

ALB Krašto Kultūros Tarybos Lituanistinė Sekcija

NAUJI LEIDINIAI

Ava Saudargienė. Sigutė ir Buvo broliai devyni. Du vaidinimai jaunimui pagal lietuvių liaudies pasakas. "Buvo broliai devyni" veikalėlį iliustravo ir viršelį nupiešė Ugnė Kazokaitė, "Sigutei" iliustracijas paruošė Algis Plūkas. Išleido Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Kultūros Taryba. Tiražas — 500 egz.

Visi jaučiame, kad mūsų jaunimui, ypač vaikams literatūros visados trūksta. Ava Saudargienė, paruošdama spaudai šiuos du veikaliukus, atliko didelį darbą ir praturtino mūsų literatūrą mažiesiems. Ar jie, tie mažieji pulsis ją skaityti, tai kitas klausimas, bet daug kas galės tais veikaliukais pasinaudoti juos statant scenoje. Lygiai tuo pačiu reikšmingą darbą atliko ir ALB Krašto Kultūros Taryba šiuos veikalėlius išleisdama viename tome.

Gražina Tulauskaitė, *Vakarė banga*. Lyrika. Išleido "Lietuvių Dienos", 1968. 128 psl. Kaina $2. Gaunama pas platintojus ir leidykloje: Lietuvių Dienos, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, Ca. 90029., U.S.A.

Šiame G. T. poezijos rinkinyje yra 107 eilėraščiai, suredaguoti antraščių abecėlės eile, — tai yra nuo seno autorės pasirinktas būdas eilėraščių neskaldyti į atskirus skyrius, bet pateikti juos skaitytojui kaip vientisą lyrinį kūrinį.

G. Tulauskaitė yra Nepriklausomoje Lietuvoje išaugusi ir subrendusi poetė. Iki šiol išleidusi 4 rinkinius, 1957 m. už knygą "Rugsėjo žvaigždės" ji laimėjo LRD premiją. Pasiekusi gražių formos laimėjimų, ir šiame rinkiny, nesileisdama į eksperimentavimus, ji išsitenka daugiausia tradiciniame keturių eilučių posme; čia ji sugeba duoti skambių lyriškai jautrių, kiekvienam jos kartos skaitytojui artimų dalykų. Su pagaunančiu atvirumu ji daugelyje eilėraščių atveria moteriškos širdies džiaugsmą ir liūdesį, praeinančias akimirkas ir išlekantį žmogiškosios būties turinį, gyvenimo trapumą ir amžinybės ilgesį.

●

Pasaulio Lietuvis. Nr. 1 (37) — rugsėjis spalis. 1968 m. Tai PLB Valdybos visus pasaulio lietuvius apimantis organas. Šis numeris skirtas praėjusiam PL B-nės Seimui atžymėti.

●

Pranas Naujokaitis. *Auksiniai rageliai* Lyrika. 64 psl. Viršelis Pauliaus Jurkaus. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas Čikagoje 1968 m. Kaina $2.00.

Pranas Naujokaitis lietuviškai visuomenei žinomas kaip literatūros istorikas ir beletristas, išleidęs anksčiau apsakymų ir romanų. Šis yra pirmas jo poezijos rinkinys.

●

Alė Rūta. Prisikėlimas. Romanas. Išleido Nida Londone 1968 metais. 205 psl.

Išėjusi į rašytojas jau išeivijoje autorė lietuvių skaitytojams jau gerai pažįstama iš jos ankstesnių veikalų. Šis bus bene tryliktasis iš eilės. Gaunama pas knygų platintojus arba tiesiai leidykloje: Nida, 1 Ladbroke Gardens, London, W.11, Gt. Britain.

●

Halina Didžiulytė-Mošinskienė. Ošiančios pušys. Apsakymai. 117 psl. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas Čikagoje 1968 m. Aplankas Pauliaus Jurkaus. Kaina $2.50.

Autorė iki šiolei reiškėsi savo raštus skelbdama periodikoje. Ši jos pirmoji knyga. Gyvena Brazilijoje, todėl ir tematika gana įvairi pradedant prisiminimais iš Lietuvos ir baigiant pietų Amerikos egzotika.

NAUJA DIPLOMANTĖ

Šiais metais Melbourno universitete architektūros fakultetą baigė *Ernutė-Paulina Deckytė*. Studijuodama naujoji architektė priklausė Lietuvių Studentų Sąjungai ir aktyviai reiškės paties fakulteto studentų socialinėje veikloje. Šalia to dar dėstė ir matematiką tame pačiame architektūros fakultete (Part time lecturer). Šiuo metu ji sėkmingai dirba savo srityje Melbourne.

Malonu pasvekinti jauną architektę ir palinkėti geriausios sėkmės.

LIETUVOS TOMAS

Lietuvių Enciklopedija jau senokai baigė eiti, ir galėtume net sakyti, kad mes baigiame ją net pamiršti, ypač tie, kuriems rečiau tenka ištraukti kurį jos tomą iš lentynos. Bet ne visai tikslu būtų pasakyti, kad ji baigė eiti. Ogi dar vis laukėme penkioliktojo tomo, kuriam buvo kliūčių laiku pasirodyti: kai kurie bendradarbiai vis negalėdavo tesėti — parašyti savo pasiimtosiomis temomis straipsnių. Be to, dar turėsime susilaukti papildymų tomo.

Dabar skaitytojai jau susilaukė to Lietuvai skirtojo penkioliktojo tomo, kuris žymiai stambesnis už kitus net 808 puslapiai. Jis techniškai ir sutvarkytas jau nebe taip enciklopediškai: medžiaga sugrupuota ne abėcėline tvarka, bet pagal temų grupes, o atskira tema turi antraštę, nors puslapiai turi po dvi skiltis, kaip ir visuose kituose tomuose. Tomas redaguotas prof. Vinco Maciūno.

Lietuvių Enciklopedija iš viso buvo skirta daugiausia Lietuvai ir lietuviams ir jų darbams. Ar buvo reikalingas dar toks atskiras Lietuvos tomas?

Atsakymas priklausys nuo to, kaip galvosime, kad po visą enciklopediją yra išblaškyti maždaug visi tie dalykai, kurie dabar spausdinami Lietuvai skirtame tome, tai bus vienas požiūris. O jeigu galvosime, kad labai paranku turėti atskiroje knygoje įvairių Lietuvos ir jos gyvenimo sričių apžvalgas, tai, tur būt, mūsų mintys sutaptų su leidėjų. Tasai tomas labai pravers kaip žinių šaltinis apie Lietuvą, ypač tiems, kurie neturi Lietuvių enciklopedijos.

Tomas didelis, medžiagos jame daug. Straipsniai išspausdinti 64 bendradarbių, atskirų sričių specialistų. Kai kurie tų bendradarbių yra davę ne po vieną straipsnį. Tų straipsnių turėjo būti daugiau, bet ne visi parašė.

Tome straipsniai sugrupuoti keturiais skyriais: kraštas, visuomenė, istorija, kultūra. Pirmojo skyriaus atitinkamus straipsnius yra parašę A. Bendorius (apie Lietuvos geografinę padėtį, žemės paviršių, klimatą, dirvožemį ir gyventojus), B. Saldukienė (geologijos apžvalgą, mineralines žaliavas), S. Kolupaila (hidrografija), J. Balys (antropologinį lietuvio tipą).

Kiti skyriai žymiai platesnės apimties. Antrasis ir ketvirtasis turi dar plačius poskyrius. Visuomenės skyrius turi valstybės poskyrį, kurio atskiras temas gvildena A. Vasys, M. Mackevičius, V. Bulota, B. Masiulis, D. Krivickas, K. Ališauskas, V. Tercijonas, B. Matulionis ir J. Makauskis; bažnyčios poskyrio temomis rašo V. Gidžiūnas, R. Krasauskas, J. Vaišnora ir K. Gudaitis; ūkio poskyrio — J. Paltarokas, J. Rauktys, A. P. Mažeika, J. D. Viskanta, K. Rimkus, J. Dačys, S. Stankus, A. Jasys, K. Ječius, J. Juodikis, J. Pažemėnas, J. K. Karys, J. Matyckas, L. Dargis, V. Birutis, A. Gintneris ir J. Paplėnas.

Lietuvos istorijos skyriaus bendradarbiai: M. Gimbutienė, Z. Ivinskis, K. Avižonis, V. Trumpa, J. Jakštas, D. Krivickas, A. Gerutis, J. Brazaitis, V. Vaitiekūnas ir K. Pakštas.

Pats didžiausias skyrius yra kultūros. Jo poskyriai: senoji kaimo kultūra (rašo J. Balys, J. Žilevičius, A. Tamošaitis, A. Rūkštelė, J. Gimbutas), kalba (L. Dambriūnas, P. Jonikas ir A. Salys), literatūra (V. Maciūnas, J. Brazaitis, A. Vaičiulaitis ir A. Baltaragis), teatras (S. Santvaras), muzika (V. Jakūbėnas), dailė (J. Grinius, P. Jurkus), architektūra (P. Reklaitis, V. Švipas ir K. Kriščiukaitis), švietimas ir auklėjimas (S. Sužiedėlis, V. Čižiūnas, J. Aistis, M. Krikščiūnas ir P. Maldeikis), sportas (B. Keturakis ir E. Šulaitis).

Ir skyriai ir specialistų pavardės rodo, ko galima laukti iš pačios knygos.

Bet kai kurių bent poskyrių vis dėlto pasigendame. Pavyzdžiui, kur gi dingo *spauda* ir knygų leidimas? Matyt, čia ir netesėjo pasiėmusieji darbą bendradarbiai, ir dėl to atsirado negraži spraga.

Bevartinėjant ir beskaitinėjant, žinoma, tomas sudaro ne tik didelio apie Lietuvą sutelktų žinių lobyno įspūdį, bet ir vieną kitą netikslumą atidengia. Pavyzdžiui, apie Britanijos lietuvius sakoma, nes vietiniai nedraugiškai laikęsi, kad daugumas išemigravo kitur, kas, be abejo, nėra tiesa. Kita abejotina ar labai ginčytina tiesa, kad Britanijoje lietuviai leidžia net 6 laikraščius. Toks plačiau neaptartas pasakymas kažkaip iškraipo tiesą.

K. Abr.

(E.L.)

JAUNIMO ŽYGIS UŽ TIKĖJIMO LAISVĘ

Lietuvių organizacijų įgaliotiniai, susirinkę Clevelande 1968 m. spalio 22 d., nusprendė sudaryti žygio už tikėjimo laisvę komitetą.

Šio komiteto uždavinys būtų pasiųsti pas šv. Tėvą lietuvių jaunimo organizacijų atstovų delegaciją ir jo paprašyti, kad jis primintų pasaulio vyskupams ir katalikams apie tikinčiųjų, ypatingai besimokančio jaunimo, religinę priespaudą komunistų pavergtuose kraštuose.

Apie kitus konkrečius šio komiteto uždavinius bus paskelbta spaudoje vėliau.

Spalio 30 d. komitetas pareigomis pasiskirstė:

pirmininkas Rimas Laniauskas — Moksleivių Ateitininkų Sąjunga, vicepirmininkas Romualdas Bublys — Moksleivių Ateitininkų S-ga, sekretorė Marytė Gailiušytė — PLB Jaunimo Sekcijos atstovė, iždininkas Gintautas Sniečkus — Lietuvių Jūrų Skautija, nariai Lietuvos Vyčiai, Lietuvių Skaučių Seserija, Lietuvių Skautų Brolija, Lietuvių stud. tautinė korp. Neo-Lituania, Akademinis Skautų Sąjūdis ir Studentų Ateitininkų Sąjunga.

Komiteto adresas: *Už Tikėjimo Laisvę*, 1911 Beverley Hills Dr. Euclid, Ohio 44117, U.S.A.

P.L.B. SEIMO...

(*Atkelta iš psl. 3*)

P9MALDOS ŠV. PATRIKO KATEDROJE

Prelato J. Balkūno rūpesčiu, eilinu laiku laikomose vietos katalikams pamaldose buvo gauta proga šioje didžiojoje New York katalikų katedroje paminėti malda Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 50-ją sukaktį ir jai atžymėti sušauktąją PLB Seimo sesiją.

Pirmuose katedros suoluose buvo rezervuota keli šimtai vietų lietuvių Seimo nariams ir svečiams. Buvo gautas sutikimas, kad pamaldų metu bus giedama lietuviškos giesmės. Pamaldas laikė vyskupas V. Brizgys. Pamaldų pradžioje, vargonams pritariant, buvo galingai sugiedota "Pulkim ant kelių", prieš konsekraciją — "Marija Marija" ir mišioms pasibaigus — Lietuvos Himnas. Giesmių ir Himno sutartiną giedojimą energingai pravedė savo ryškiu mostu ir skambiu baritonu kun. Martinkus (BALFo pirmininkas).

Prieš pamokslą, katedros administratoriaus, vietos kunigo buvo paskelbta, kad šiomis pamaldomis yra atžymima Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo penkiasdešimtoji sukaktis ir vykstąs šiame mieste PLB Seimo posėdis.

Šiai progai pritaikytą pamokslą sakyti buvo pakviestas tėvas Kijauskas. Įvadinį žodį pasakęs lietuviškai, tėvas Kijauskas anglų kalba pasakė gražų, neįprastinį pamokslą bei lietuvių tautos ir valstybės konspektyvią istoriją, kurios eigoje dabartinė Sovietų Rusijos Komunistų okupacija vykdo lietuvių tautos beatodairinį naikinimą. Apie pora tūkstančių katedroje besimeldžiančių amerikiečių šia kalba buvo paryškintas komunistinės propagandos skelbiamas melas ir to melo išdavoje pergyvenama lietuvių tautos skaudi tragedija.

Šias pmaldas galima laikyti labai vertingu momentu, kurio tiek šis jubilėjinis Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo minėjimas, tiek mūsų tautos tragedija labai didelei ne lietuvių auditorjai buvo paskelbta.

VERTINGI NORAI BE PASEKMIŲ

III PLB Seimo Komitetas ruošdamasis šiai istorinei Seimo sėsijai turėjo geriausių norų ir gražiausių vilčių. Šalia išeivijoje esamų lietuvių politinių veikėjų, dvasininkų reikalų atstovų, tautinę kultūrą, meną vadovaujančių asmenybių, Seimą pasveikinti buvo pakviesta ir Amerikos valstybės iškilieji pareigūnai: jų tarpe ir kandidatai į būsimus Amerikos prezidentus. Dėja, šios viltys norimai neišsipildė. Net dalis mūsų išeivijos viename ar kitame iškiliame poste esančių asmenų, negalėjo "dėl svarbių" priežasčių atvykti, arba laiku atvykti šia jubilėjine proga Seimą pasveikinti, su apgailestavimu, pasistengta tai pa daryti raštu.

Todėl neturėtumėm labai nustebti, kad ir kviestieji Amerikos iškilieji asmenys Seimo pasveikinti neatvyko. Kandidatuojantieji į Amerikos prezidentus p. Nixon ir p. Humphrey savo sveikinimus raštu atsiuntė Seimo sesijai besibaigiant, paskutiniąją jo posėdžio dieną, kurie, pertraukus tebesvarstomą darbų programą, pagarbiai Seimo buvo išklausyti ir už sveikinimus padėkota.

Šia proga paminėtina, kad tie patys kandidatai į Amerikos prezidentus vykusiame rugsėjo pirmoje pusėje Amerikoje žydų B'nai B'rith (Benevolent, Brotherly Love Harmony) suvažiavime pasakė sveikinimo kalbas, pažadėdami jiems ir Izraeliui reikiamos paramos.

Lietuvių išeivijos politinei ir Bendruomeninei veiklai vadovaujančių, o taip pat ir visų lietuvių bendruomenės narių turėtų būti galvojama ir siekiama lietuvių tautos gyvastingumą ir jai politinės laisvės reikalavimą iš išeivijos tautiniai bendruomeniniu užtvankėlių" perkelti į tarptautinius "vandenis", kad jų audringos bangos padėtų pramušti užtvaras į Lietuvos laisvės kelią.

L. Barkus

Svarbus veikalas

ŽODIS Į LIETUVIŲ VISUOMENĘ

Lietuvos Laisvės Kovos Metams baigiantis lietuvių išeivija jau yra atlikusi visą eilę didelių darbų: Kultūros Kongresas, Tautinių Šokių šventė, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimas ir kiti. Tai vis manifestacinio pobūdžio laisvosios lietuvių tautos dalies reprezentacija tikslu parodyti svetimiesiems mūsų tautos kultūrines vertybes ir teisę į laisvą nepriklausomą tautos gyvenimą.

Visų aukščiau minėtų žygių įvykdymui lietuvių visuomenė sudėjo daug protų, daugybę darbo rankų, tūkstannčius dolerių lėšų ir nesuskaičiuojama daugybę poilsio valandų. Ir niekas nesuskaičiuos, tiksliai neįvertins mūsų kūrėjų įnašo į tas manifestacines šventes, kurių dėka mes galėjome parodyti savo tautos kultūrines vertybes ir tik tuo keliu išeiti per spaudą, radiją ir televiziją į svetimo krašto mases.

Šios didingos iškilmingos šventės jau praeity, bet mūsų siekis tėvynei Lietuvai laisvės ir toliau turi būti keliamas savo ir svetimųjų tarpe, tik jau kitai keliais, kitomis priemonėmis.

Lietuvos Nepriklausomybės Fondas eilę metų telkęs lėšas išleidimui anglų kalba leidinio apie Lietuvą savo įsipareigojimus tautai ir visiems baigia įgyvendinti. Veikalas parašytas penkių autorių Prof. Jonas Puzinas — Lietuvos proistorė; prof. Juozas Jakštas — istorinė dalis; dr. Albertas Gerutis — Lietuvos nepriklausomybės laikotarpis, dr. Algirdas Budreckis — Rezistencija krašte ir veikla užsienyje nepriklausomybei atgauti; Stasys Lozoraitis — Lietuvos Diplomatijos Šefas — Lietuvos laisvės kovos perspektyvos.

Veikalas apie 600 puslapių, iliustruotas ir apima visus Lietuvos laikotarpius, pavadintas *"Lithuania"*. Leidžia Manyland Books Inc. leidykla ,kurios patyręs anglų kalbos stilistas, amerikiečių enciklopedijos redaktorius, u-to istorijos profesorius peržiūrėjo kalbą ir stilių pritaikė amerikiečių skaitytojui. Šiuo metu veikalas jau surinktas ir korektūros išsiuntinėtos autoriams peržiūrėti.

Tai yra kitas kelias eiti mums į viešąją pasaulio opiniją per JAV informacinius centrus šį veikalą paskleidžiant per viešas bibliotekas, per didžiają spaudą. Tai ne vienos dienos praeinanti pakilios nuotaikos informacija, bet ilgo, tylaus, kruopštaus ir pastovaus aukščiau minėtų autorų darbo vaisius. Ne propagandinė šaukiančiai agituojanti, bet ramiu tonu kalbanti ir pagrįstais faktais įrodanti informacija apie Lietuvą.

Šį veikalą platins pati leidykla po 12 dol. Tačiau užsisakus per LNF kainuos tik 10 dol. Jau dabar galima užsiprenumeruoti prisiunčiant 10 dol. čekį.

Šis lietuvių tautos istorinis paminklas pasirodys tik lietuvių visuomenės moralinio ir materialinio pritarimo dėka.

Lietuvos Nepriklausomybės Fondo Valdyba

Emilija Čekienė, pirmininkė,
87-80 96 Str., Woodhaven,
N.Y 11421, U.S.A.
Jurgis Kiaunė, vicepirmininkas,
Antanas Senikas, sekretorius,
Saulius Sirusas, iždininkas,
Liudas Tamošaitis, direktorius.

ILGAS KELIAS

Lietuvos ūkininkija išsiskirstė iš kaimų į vienkiemius per nepilnus tris dešimtis metų, nepaisant keleto metų susitrukdymo Pirmojo Passaulinio karo metu ir tuoj po jo. Ir trobesius pasistatė.

Rusijos kompartijai daug sunkiau sekasi suvaryti žmones atgal į kaimus. Maskvos valdžios vietininkai, iš Maskvos raginami, vis grįžta prie tos problemos. Rugsėjo 26 d. *Tiesoj* prabilo apie tai vienas iš aukščiausių vietininkų, J. Maniušis, "LTSR Ministrų Tarybos pirmininkas". Sako:

"Per visą pokario laikotarpį (23 metai! E.) iš vienkiemių išsikėlė tik apie 15 tūkstančių šeimų".

Šiuo metu iš kaime esančių 345 tūkstančių individualinių gyvenamųjų namų 261 tūkstantis namų arba 76 procentai, yra vienkiemiuose (juose gyvena 310 tūkstančių šeimų)."

Toliau aiškėja, kad šiemet planuota iš vienkiemių 3500 šeimų, bet iki šiol joms namų pastatyta tik 1276, arba 36.5% metinės užduoties. O ruduo jau čia pat ir vargu statytojai beprisikas iki pusantro tūkstančio. Kitais metais žada planuoti 4000, bet jeigu statyba taip seksis, tai vargu galima tikėtis dviejų tūkstančių.

Net pagal ligšiol drąsiausią planą — po 4000 per metus perkeliant, 310.000 šeimų perkelti reiktų beveik 80 metų. O jeigu nebūtų surasta priemonių statybai drastiškai pagreitinti, tai tam sumanymui (ar Maskvos reikalavimui) įvykdyti nepakaks nei 200 metų... O trobesių padėtis vienkiemiuose tokia, kad reikia ką nors daryti jau dabar. Norint tą problemą išspręsti bent per 10 ateinančių metų, reikia sugebėti kasmet pastatyti bent po 30,000 gyvenamų namų. Atseit, reikia padidinti statybinį pajėgumą 20 kartų. Tokio stebuklo nė "visagalė kompartija" nedrįsta pažadėti.

(*ELTA*)

ŽINIOS

VLIKO SEIMO posėdžiai bus gruodžio 7-8 d. New Yorke. Vliko valdyba jau parengė posėdžių dienotvarkę. Vliko tarybos komisijos rengia nutarimų projektus, liečiančius eilę svarstysimų klausimų.

Gruodžio 7 d. rengiama vakarienė, kurios metu bus pagerbti Vliko veteranai — prieš 25 metus (1943 m. lapkričio 25 d.) Kaune įvykusio pirmojo Vliko posėdžio dalyviai. Vakarienėje galės dalyvauti ir svečiai, Vliko seimo posėdžiuose nedalyvavę.

— ★ —

Pasaulinė Sveikatingumo organizacija paduoda davinius, kad pasaulyje nusižudo kasdien apie 1000 žmonių, o dar apie 8000 bando nusižudyti. Pagal turimus davinius daugiau savižudybių įvykdo vyrai, negu moterys. Tautybėmis procentualiai daugiau žudosi vengrai (33 kiekvienam 100,000 gyventojų, o žemiausiai stovi italai (tik 7 šimtui tūkst. gyventojų).

Mielam EDVARDUI SLONSKIUI,
jo sūnui ir dukroms, staigiai mirus žmonai bei motinai
REGINAI SLONSKIENEI,
reiškiame gilią užuojautą.
Ona ir Stasys Dundai

A. L. B. Krašto Tarybos atstovui ir Adelaidės Lietuvių Sąjungos nariui JUOZUI NORKŪNUI, jo broliui
a.a. ANUPRUI
mirus, reiškiu nuoširdžiausią užuojautą.
Krašto Tarybos Adelaidės Apyl. Atstovų vardu
Atstovų Seniūnas

AMERIKA ADELAIDIŠKIO AKIMIS

VLADAS DUMČIUS

Tęsinys

KELIONIŲ ĮSPŪDŽIAI

SKERSAI AMERIKĄ

Gaila, kad taip staiga nustojau labai naudingo kelionės draugo. Jis man paskubomis paaiškino Phoenix mieste indėnų pastatų griuvėsių paskirtį, statybos būdus ir amžių.

Palikau visai vienas prie 1000 metų senumuo indėnų buvusios civilizacijos likučių. Kai kur sienos apie dvi ligi trijų pėdų aukščio. Vienur iškabinti paaiškinimai, nusaką trobesio paskirtį. Statybinė medžiaga daugiausia akmenys ir minkšta uoliena, rišamoji medžiaga — smėlis, maišytas su šlyna. Kalkių nesimato. Stoviu viename iš buvusių kambarių ir mislinu: gal čia buvo salionas, nes asloje per keturis mano bato ilgius iš plačių akmenų pastatytos ugniavietės likučiai. Kamino tais laikais dar nežinota. Kambarių forma daugiau keturkampė. Neapsiginamai skverbiasi galvon mintis: geri buvo anų laikų kontraktoriai, kad dar iki šių dienų stovi sienų likučiai! Mūsų pirmojo karaliaus Mindaugo pilies likučių ir po šiai dienai niekas neranda.

Važiuoju atgal su pirmu pasitaikiusiu taxi. Vežia Apačų bulvaru, vėliau Vašingtono alėja. Abi gatvės pusės nusodintos melsvais Arizonos kiparisais ir tautiniais Palo Verde medžiais. Matyti daug vadinamų polo verde (ispaniškai — žalas stulpas). medžių, kurie turi tik kamieną ir labai trumpas šakas su smulkiais lapais. Dabar pats žydėjimo metas. Kai kurie medžiai atrodo kaip australiška auksinė akacija. Štai ir garsusis Arizonos muziejus, apie kurį gana daug skaičiau Adelaidės universiteto skaitykloje. Jame sukrauti ištisi prieškolumbinių indėnų vigvamai, ginklai ir puikiai išlikę namų apyvokos įrankiai. Be to, yra didelis skalpų rinkinys, dalinai rastas, dalinai gautas už mažą kyšį iš indėnų giminių vadų. Kaip gaila, kad tas negailestingas budelis laikas neleidžia savo locna akimi to viso apmatyti.

Į Pilkojo Šunies stotį atvykau minutės tikslumu. Išvažiuojame iš Phoenix į Flagstaf, kuris yra už 150 mylių ir yra Didžiojo Kanjono papėdėje. Autobuse jau kiti veidai — daugumoje jauni. Amerikoną nuo užsieniečio iš tolo dar sunku atskirti, bet jaučiu padaręs didelę pažangą. Pažiūrėsiu, kas šalia manęs sėdės ir bus mano kelionės nauju draugu. Autobuse gana daug laisvų vietų. Paskutiniu momentu įlipa jauna porelė ir matyt nori sėstis kartu, bet niekur nėra sėdynių, kur būtų dvi kartu laisvos. Vyras prisėdo prie manęs, o jo bendrakeleivė užėmė laisvą vietą užnugary ir tuoj abu pradėjo gyvą šnekalą. Niekaip negaliu suprasti, kokia kalba jie burbia. Jaučiu, kad mano kantrybės bepaliko tik keli lašeliai. Ir kaip tik pasitaikė gera proga. Po geros valandos važiavimo Bradšovo kalnuose prie Arkliavagių daubos autobusas sustoja keletai minučių išleisdamas vieną keleivį. Tuo metu žemėlapy atžymėjau laiką. Jis manęs paklausė angliškai, kokia čia vietovė ir kiek toli iki Precot miestelio, kur sustosime 15 minučių. Atsakiau ir tuo pačiu atsikvėpimu klausiu, kokia kalba jūs tarškate? Nugi rumunų. Pasirodo, UNESCO stipendininkas. Mokosi ir dirba viename iš daugelio Amerikos universitetų, bendrakeleivė jo žmona. Tuoj pasiūliau sėstis kartu, nes man vienam tai vis tiek, kur sėdžiu. Persimainius vietomis tuoj klausiu — ar moka rusiškai, nes kiek girdėjau Rumunijos mokyklose mokoma rusiškai. Pasirodo, kad kalba ir net daug geriau, negu aš. Jis tuoj įsigeidė sužinoti, koks aš paukštis. Sakau, australas ūkininkas. Priminiau, kad būtų įdomu sužinoti, kas yra tie kolchozai ir kaip iš tiesų kvepia tasai komunizmas. Atrodo, kad Rumunijoje rusų kariuomenės nėra, kolchozų, tokių kaip Rusijoj, irgi nėra. Daug rusų civilių yra alyvos apdirbimo pramonėje. Mokyklose dėstoma prancūzų arba rusų kalba; žemės ūkis privačiose rankose, dėl to pavalgyti netrūksta. Eilučių prie maisto krautuvių — to būtiniausio komunistinės santvarkos atributo, sako, nėra. Kompartijos viršūnėse žydų yra, bet provincijos jie vengia. Emigracija į užsienį draudžiama.

— Sakyk, mielasai, arb besimokindamas Rusijos geografijos nesi girdėjęs apie kokias tai Baltijos ar Pabaltijo valstybes ar tautas, nežinau, kaip ten jos vadinasi?

— Tai va. Estija, Latvija ir Lietuva 1938 metais pasirašiusios slaptą sutartį su Hitleriu užpulti Rusiją. Be to, visų trijų valstybių žemės ūkis buvo nepaprastai nusmukęs: žmonės tiesiog badavę ir prašėsi, kad rusai juos paimtų į savo globą ir duotų norš kiek maisto. Sako, kai rusų tankai atvažiavo į Baltijos valstybes, tai rusai kareiviai mėtę rūkytą žuvį ir duoną išalkusioms minioms, o už tai gyventojai atsidėkodami apkaišę gėlėmis rusų kareivius ir jų tankus. Klausiu, kas tave šito išmokė? Tai gimnazijos mokytojas per politinių mokslų pamokas.

Sakau, aš girdėjau kiek kitaip iš vienos ukrainiečių šeimos, kuri mano farmoje kumečiauja jau apie 15 metų. Iš jų aš ir truputį net rusiškai pramokau. Bendrakeleivis pradėjo karščiuodamasis tvirtinti, kad jis visą reikalą žinąs geriau už mane. Tai kiek tau metų? — Vos 32. Taigi, dar buvo vaikas, kai rusai užgrobė Pabaltijo kraštus. Klausiu, ar tu tiki, ką tau mokytojas kalė galvon? Jis pradėjo nervuotis ir tuo viską permalė žmonai rumuniškai, nes ji rusiškai nesuprantanti.

Precot miestely prie kavos puoduko jis norėdamas mane įtikinti prižadėjo supažindinti su rusų mokslininku, kuris turįs būti arba prie Didžiojo Kanjono arba prie Suakmenėjusių Miškų vietovės. Jie vakar išsiskyrę Phoenix miesto muziejuje. Kaip būtų malonu sutikti rusą ir jį padoriai iškeikti už mano giminei ir tautai padarytą skriaudą. Gal kaip nors Dievas jį paduos į mano rankas!

Pralindę pro Mingo kalnų masyvą persiritome per Kalakutų, Granito ir Ąžuolų upelius. Priešais matėsi didingos šv. Pranciškaus kalnų snieguotos viršūnės, kurios atrodo visgi aukštesnės už Vištyčio kalną! Pravažiavome keletą indėnų kaimelių, keletą įvairiaspalvių pievų ir įsmukome į pušyną. Toli gražu, ne toks puikus tas pušynas, kaip Aukštosios Panemunės ar Babėnų miškas Kėdainiuose. Štai jau Pilkas Šuo lekia plačiomis Flagstaf miesto gatvėmis. Tiesiog kaukte kaukia, nes visą laiką tempia mus aukštyn. Miestas turi 2.600 gyventojų, stovi aukščiausioje Arizonos vietoje. Išlipome apie 15 keleivių. Visi greitai išlakstė į įvairias puses ir pasijutau vienas stovįs mažoje informacijos patalpoje. Gavęs dviejų viešbučių adresus išeinu į gatvę žvalgybon. Išsėdėjus virš 16 valandų autobuse kojos atrodo kaip šeivos ir nenori tinkamai tarnauti. Pasukau į patį artimiausią "Farmer" viešbutį. Greitai suderiu už 5 dolerius parai. Greitai persinešiu savo kraitį ir tuoj tardau šeimininką kaip greičiau susitikti su indėnais. Duodamas adresą jis pastebėjo, kad mieste indėnų išvengti neįmanoma. Pavakariais jų sutiksi ant kiekvieno kampo ir kiekvienoj karčemoj.

Pristatau turistų biuro bosui poniai M. Kiernan, kuri maloniai suteikia prašomų žinių ir dar prideda naudingų patarimų. Priešais jos įstaigą vidury pievelės du didžiuliai kokių 10 pėdų aukščio ratai. Klausiu, kam jie čia riogso? Pasirodo, seniai, kai dar nebuvo nei geležinkelio, nei Fordo, žmonės sunkius ir ilgus rąstus iš miško tempdavo tokiu vežimu, pakinkytu 16 jaučių. Tai kietos praeities gyvenimo liudininkas. Mrs. Kiernan ir jos sekretorė Mrs. Nora Le Fevre pozuoja prie ratų, aš fotografuoju. Kitoje gatvės pusėje didelė karčema (gal tokia, kaip Krekenavos, tik ne ružava!) ir eilė krautuvių. Pasižiūrėsiu, kas ten gero.

Gatvės pasisukime ant šaligatvio stovi būrelis indėnų gražiais ilgais plaukais, nuleistais per kairį petį. Vieni nešioja plačias meksikietiškas skrybėles, kiti vienplaukiai. Ant rankų riešų užsirišę plačias odines apyrankes, nusagstytas žaliais ir mėlynais akmenukais. Ant kaklo kabo dideli sidabriniai medaliai su išgraviruotais giminės herbais, vadinamais totėmais. Aiškiai bajorai. Vieni avi aukštom kulnim auliniais batais, kurių aulai išmarginti, kiti mokosinais, gamintais iš suktos jaučio odos. Visi vyrai daug mandriau pasipuošę negu moterys. Labą dienelę, sakau. Kaip jums einasi, mano brangūs draugai? Gal po dūmelį? Kokios garbingos giminės atstovais esate?

Visi penki tyli. Matyt, perdaug netikėtai užpuoliau. Klausiu, kur jų kaimas, kur tėviškėlė. Vienas nedrąsiai prisipažįsta esąs Novajų, kitas apačių giminės. Kalba angliškai visai gerai. Paklausiu, ar galiu padaryti nuotrauką. Visi atkišo rankas ir paprašė po dolerį. Atsiprašydamas, kad kiekvienam negaliu mokėti, išsirinkau patį stipriausių bruožų ir labai fotogenišką. Padaviau jam dolerį, o kitiems ant tūzmasties po cigaretę. Mano apačas atsiprašė vienai sekundei — jis tik pasimatys su kaimynu ir tuoj pat grįš. Palaukęs pusvalandį įeinu vidun jo dairydamasis. Matau, sėdi kampe su kitais ir maukia amerikonišką plonkę "Galio", kuri labai pigi ir gerai trenkia. Pasiskundžiu šinkoriui, kuris imasi reikalą sutvarkyti.

Saulutė slepiasi už Kokonino kalnų. Apačas mane apstatė visai lengvai. Po vakarienės eidamas į viešbutį susitikau jį. Jis atsiprašo perilgai užtrukęs, bet dabar jau turįs laiko. Sakau, dėkui, bet jau dabar man pertamsu gal susitiksime rytoj. Jis man tapnoja per petį, o tai reiškia nuoširdumą. Grįžęs į kambarį po karštos vonios visai atsigavau. Skambinu tetai į Clevelandą. Labai jaudinuosi, kai išgirstu jos balsą, kuris labai panašus į mano mirusios mamos. Jodvi seserys. Kalba senąja Sintautų tarme ir vis klausia, ar suprantu. Aš irgi varau traukdamas žodžius iš vaikystės. Pas ją atvykusi mano puseserė Agnė, su kuria susirašinėju jau 22 metai, bet tik angliškai. Ji skaityti ir rašyti lietuviškai nemoka, bet kalbėti gali. Pradedame angliškai, bet tuoj užklausiu, ar mokanti lietuviškai. — Šiur! Sveikas, Vladai! Tu juk mano kazinas. Man pataria nesiskubinti į Clevelandą ir pakely visur gerai apsidairyti. Važiuoti tik dienomis. Išsikalbėjau rundinai 12 minučių. Pakabinęs ragelį nusišluostau ašaras. Nežinau, kaip jas pateisinti — džiaugsmo ar ilgesio, bet bažijuosi tai buvo tikros ašaros! Gerai, kad niekas manęs nematė. Krintu į lovą.

Rytpį įvykdysiu savo vaikystės svajonę — pamatysiu gamtos stebuklą — Didįjį Kanjoną. Apie daug girdėjau iš savo tėvo mirusio draugo, kuris grįžo į Sintautus 1927 metais.

(Bus daugiau)

SPORTAS

VASAROS TURNYRAS

Adelaidės "Vyties" Sporto Klubas šių metų vasaros krepšinio turnyre dalyvauja su septyniomis krepšinio komandomis. Tą skaičių sudaro vyrų pirmoji, berniukų iki 18, 16 ir 14 metų komandos ir mergaičių pirma ir antra komandos bei jaunių mergaičių iki 16-kos metų komanda. Užregistruojant komandas pirmenybėms dvi jaunių komandos paskirtos žaisti į kitus stadijonus kas sudarė žaidėjams ir vadovams didelių nepatogumų. Vėliau valdybai padarius žygių nors dalinai šis nesusipratimas buvo ištaisytas. Dabartiniu metu jauniai iki 14-os metų vėl sugrąžinti į Forestvillės stadijoją.

Kai kurios komandos jau sužaidė po porą rungtynių, jaunių komandos sužaidė po vienas.

Vyrų komanda pirmame susitikime ėjo, nugalėdama North Adelaide 41-31 (23-11). Gerai žaistas pirmas puslaikis. Antrame puslaikyje žaidėjai pavargo ir laimėjimą teišlaikė pirmo puslaikio kreditai. Taškus pelnę: R. Daugalis 15, A. Reivytis 10, A. Ignatavičius su E. Pocium po 6 ir R. Pocius 4.

Antras varžybas ši komanda turėjo su South Adelaide. Čia taip pat pirmas puslaikis priklausė vytiečiams, ir jeigu ne nuovargis antrame, būtų užsirašytas antras laimėjimas. Pralaimėta 37-41 (19-16) taškai: R. Daugalis 15, A. Reivytis 8, A. Ignatavičius su E. Pocium po 6 ir L. Urmonas 2.

Jauniai iki 18-kos metų gerai sužaidė nugalėdami C.Y. 55-26 (30-8). Labai gerai pasirodė pirmu sykiu už šią komandą žaidęs A. Talanskas 13, A. Jaunutis 12, A. Pauliukevičius 10, P. Arlauskas su K. Luke po 6, K. Pauliukevičius 4 ir J. Vachiani 2.

Jaunių iki 16-kos metų komanda sudaryta aplink vieną patyrusį žaidėją R. Beinoravičių iš naujų jaunų žaidėjų. Dalis jų atėjo iš iki 14-kos metų komandos ir kiti naujai užverbuoti. Su šia komanda skaitytojus teks vėliau daugiau supažindinti. Pirmą susitikimą mūsų jauniai turėjo su M.B.H. S komanda ir pralaimėjo. Rezultatai 27-40 (16-16).

Mergaičių pirmoji komanda pirmas varžybas turėjo su šių metų finalistėmis North Adelaide. Čia kaip ir vyrų komandai teko pralaimėti antrame puslaikyje Rezultatai: 28-45 (15-14); taškai: G. Krivickaitė 9, N. Vyšniauskaitė 8, V. Juciutė 5, B. Latvėnaitė 4 ir M. Lapienytė 2. Dėl egzaminų tiek ši, tiek ir kitos komandos kiek laiko negalės išeiti į aikštes pilnose sudėtuse.

Antroji mergaičių komnda nugalėjo West Adelaide 24-6 (4-4). Taškus pelnė: I. Beinoravičiūtė 8, J. Juciutė 6, J. Grigonytė su R. Ignatavičiūte po 4 ir R. Galinskaitė 2.

Jaunių mergaičių iki 16-kos metų komandai vadovauja E. Taparauskas. Ši komanda žaidžia penktadienių vakarais Bowden stadijone. Komandą sudaro dalis buvusių antros komandos žaidėjų ir dalis naujų. Šios komandos žaidėjos turi teisę žaisti ir senjorių komandose, ką kai kurios ir daro, žaisdamos trečiadienių vakarais už antrąją mergaičių komandą.

Pirmąjį susitikimą jaunosios vytietės pažymėjo laimėjimu. Nugalėta West Adelaide 35-8 (19-4). Taškus pelnė: R. Ignatavičiūtė 17, A. Stalbaitė 8, J. Juciutė 4, ir K. Stalbaitė, R. Scholze su E. Lukošiūte po 2. Be šių, pirmu sykiu krepšinio aikštėje debiutavo trys jaunos vytietės; — Sigito Visockio atžala Simoneta Visockaitė, jauniausia J. Staugaitė ir V. Duchauskaitė. Jaunojom vytietėm linkėtina gražios sportinės ateities ir daug pergalių žaidžiant už lietuvių komandą.

★

Vyties šachmatininkas S. Reivytis turėjo auto nelaimę ir pagultas į ligoninę. Tikimės, kad Stasys greit pasveiks ir galės dalyvauti Sporto Šventėje.

★

Dar viena iš buvusių sportininkių išvyko pasidairyti po pasaulį. Buvusi vytietė Dalia Radzevičiūtė išvyko į Londoną. Atrodo, jog ten greitai galima bus atidaryti Vyties skyrių. Dalia ten suras tinklininkę Laisvę Andriuševičiūtę ir stalo teniso žaidėją Marytę Keršytę.

B.N.

KOVO KLUBE

PRANEŠIMAS SPORTININKAMS

Visi sportininkai kurie yra numatę vykti į Sporto Šventę Adelaidėje prašomi atvykti į klubo rengiamą šokių vakarą Bankstowno lietuvių namų salę, lapkričio 30 d. (šeštadienį).

Šokių vakaro metu bus padarytas informacinis pranešimas Sporto Šventės reikalais.

Pranešime prašome dalyvauti ir sportininkų tėvus, kuriems bus progos patirti kokius reikalavimus stato klubo valdyba sportininkams.

Sydnėjaus Sporto "Kovo" V-ba

PADĖKA

Širdingai dėkojame žemiau išvardintiems lietuviams už aukas sportuojančio jaunimo reikalams.

Aukojo:

M. Petronis	$20.00
Pr. Nagys	10.00
Minties spaustuvė	7.00
J. Zakarauskas	5.00
A. Šereika	4.00
A. Žilys	4.00
A. Lingė	2.00
V. Karpavičius	2.00

Sydnėjaus Lietuvių Sporto Klubas "Kovas"

KALĖDINIAI SIUNTINIAI 1968 M.

Artėjančių Kalėdų Švenčių proga siūlome tris specialiai sudarytus siuntinius iš tokių dalykų, kurie labiausiai reikalingi ir naudingi Jūsų giminėms.

MIŠRUS KALĖDINIS 1968 M.

Vyriškas arba moteriškas labai geros rūšies megstinis, itališkas moteriškas arba vyriškas nailoninis lietpaltis; 3½ jardo vilnonės angliškos vyriškam kostiumui medžiagos; 3 jardai gražios moteriškam kostiumėliui medžiagos; vilnonė sijonui medžiaga; puikūs vyriški nailoniniai marškiniai arba nailoninė bliuskutė; dėžė šokoladinių saldainių ir 20 angliškų geriausios rūšies cigarečių.

$65.00 (australu

MOTERIŠKAS KALĖDINIS 1968 M.

Komplektas labai gražių moteriškų nailoninių apatinių rūbų; gėlėta arba su ornamentais vilnonė skarelė; 3 jardai moteriškam kostiumėliui cremplene medžiagos; gražus moteriškas megstukas; 3 jardai vilnonės paltui medžiagos; 2½ jardo vilnonės suknelei medžiagos.

$65.00 (australų).

MAISTO SIUNTINYS 1968. M.

½ sv. arbatos; 1 sv. kakavos; 6 sv. geriausios rūšies baltų miltų; 2 sv. ryžių; ½ sv. pipirų; ½ sv. geriamo šokolado; 1 dėž. nescafe; 3 sv. kiaulienių taukų.

$20.00. (australų).

Taip pat į betkurį rūbų siuntinį galima pridėti žemiau išvardintus dalykus, kurie visada naudingi ir laukiami Lietuvoje.

Vilnonės skarelės $ 3.00; nailoniniai lietpalčiai $7.00; vyriški arba moteriški megstukai $8.50; nailoniniai marškiniai $5.50; vyriškos arba moteriškos vilnonės arba nailoninės kojinės $1.75; labai geras parkeris firmos "Parker" $6.00.

Baltic Stores Ltd.

(Z. JURAS)

421 HACKNEY RD., LONDON, E. 2.

ENGLAND. Telef. SHO 8734.

Su malonumu priimame užsakymus, kuriuos pats siuntėjas pasirenka iš kainoraščio arba užsako kas patinka.

ATSTOVAI AUSTRALIJOJE:

Melbourne — *H. Petrauskas* 25 Prior Rd., Noble Park, Vic., 3174, Telef. 546 3416, *St. Reciuga*, 58 Wehl St. Mt. Gambier, S.A., 5290, *K. Stankūnas* 5 Markwell St. Bowen Hills, Qld. 4006, Brisbane.

SPAUDA IR JOS BALIAI

Senais laikais Lietuvoje turėjome tokį net premijuotą obalsį: "Laukiniai žmonės laikraščių neskaito" — Na ir vėl išsišokau, pasakiau, kad taip buvo Lietuvoje. O jau esu gi gavęs įspėjimą kad daugiau tokių palyginimų nedaryti. Sunku man senus laikus pamiršti...

Nenoriu ir aš būti laukiniu, kuris neskaito. Skaitau visokią spaudą Darbovietėje pavartau boso perkamą Herald, pasiskolinu iš kaimyno Mūsų Pastogę, nei dėkui jam už tai nepasakydamas; reiškia, skirkite mane prie skatančių kategorijos.

Bet šiais laikais jau vien tik to skaitymo neužtenka. Dar reikia ir kitokiu būdu remti spaudą, reikia ir į spaudos balių nueiti. Net ir tas meniškas skelbimas apie spaudos balių jau pasako, kad ten bus linksma ir įdomu. Turime jau mes ir čia Melbuorne gerų menininkų, gal nei kiek neblogesnių kaip tame Sydney.

Tad lapkričio 2 d. vakare ir nuvykstu į Melbourno lietuvių namus su kilnu tikslu-paremti spaudą. Biednas būdamas nedaug ką gali tą spaudą paremti, bet vis tik galvoju, kad gal nors kokį paišelį nupirks redaktoriui jei ten kiek pelno liks. Paprastą paišelį, ne raudoną, nes su raudonu pieštuku tai jis išbrauko tą kas jam nepatinka.

Atvykstančius į tą spaudos balių tautiečius pasitinka Melbourno lietuvių bendruomenės valdybos nariai, kurie čia darbuojasi net suprakaitavę. Bilietus pardavinėja valdybos narys, prie durų stovi valdybos narys. Net ir bosas, valdybos pirmininkas, nenori atsitraukti nuo durų ir visą laiką rūpinasi, kad visur būtų tvarka, kad visi būtų patenkinti. Tai štai ką reiškia turėti bendruomenės valdybą iš jaunų ir darbščių vyrų. Visas pareigas stengėsi atlikti patys, kurias galėtų atlikti ir eilinis bendruomenės narys. Garbė ir padėka jiems už tai.

Lendu į kampą prie staliuko ir nenoriu slankioti po salę, kad neatsargus būdamas neužminčiau kam nors ant mazolio. Prieš keleta desėtkų metų teko pirmą sykį vykti į spaudos balių. Draugas, kuris jau anksčiau yra buvęs spaudos baliuose, davė man tokį patarimą: Nesimaišyk po kojų ir nelyski į akis redaktoriui, sėdėk ten, kad redaktorius ar jo pavaduotojas tavęs nematytų. O kodėl taip, užklausiau aš tą savo draugą? Gi kada redaktorius daugiau išgers, toliau aiškino man bendradarbis, tai jis pradės prie tavęs kibti. Kodėl žinias suteikei pavėluotai, kodėl faktus iškreipei, kodėl reportažą parašei būdamas neblaiviame stovyje ir tam panašiai. Prisiminęs tą prieš keleta desėtkų metų draugo man duotą patarimą, nusistačiau nesimaišyti niekam po kojų. Sėdžiu kampe vienas ir galvoju kaip čia dabar tą spaudą remti? Nusprendžiau, kad geriausias parėmimas tai pirmiausia nusipirkti "boozes" bonką. Gal gi dar kas nors iš pažįstamų prisės prie to paties staliuko ir padės man remti spaudą. Dar nesuspėjus to projekto įvykdyti, prisistato prie manęs jauna graži mergina, su "Mini" sijonuku ir aiškiu gražiu lietuvišku akcentu klausia manęs ar aš moku skaityti? Mmm.. iškošiau per lūpas nesuprasdamas koks čia reikalas? Tai gal ponas nusipirksite mūsų laikraštį, klausia ta mergina maloniai man šypsodama? Na, jei dar net ir ponu mane pavadina, tai jau prieš tokią merginą priešintis negali. Viską tokiai atiduočiau ir dar būtu per mažai... Paberiu tai merginai keletą sidabrinių už tą laikraštuką, kabinu "akuliorus" ant nosies ir bandau skaityti. Na tas laikraštukas vadinasi "Melbourno Pastogėlė". Skaitau toliau kas čia rašoma. O žodžiai man patinka. "Geltoni nutuke p ragertais veidais, mums svetimos tėviškės bėdos, uždenge sažinę svarais žaliais, širdis tik raudona nuo gėdos". Na, ten yra ir daug kitu gražių pasisakymu. Kas norėjo ta "Melbourno Pastogėlę pasiskaityti, turėjo atvykti į mūsų ruošiamą spaudos balių.

Tad štai, mes čia Melbourne turime savus namus, moteru seklyčią, vyru menę, na ir štai dabar savo "Melbourno Pastogėlę" O ką gi gali žinoti, gal ateityje ta "Pastogėlė" bus nei kiek ne blogesnė kaip ta dabar esanti Mūsų Pastogė?

Salėje jau nemažai tautiečių, kurie čia atvyko paremti spaudą. Galėjo būti ir daugiau spaudos rėmėjų. Galėtų ir daugiau skaityti Mūsų Pastogę. Taip, galėtų. Bet kada to nėra, tai tam priežasčių aš čia nenoriu jieškoti.

Nelaukdamas baliaus pabaigos, apleidžiu lietuvių namų sale, su nepasitenkinimu, kad vis tik tame spaudos baliuje turėjo būti kiek daugiau tautiečiu. Reikia tikėtis, kad kitais metais atvyks i spaudos baliu ir tie, kurie šiais metais jame nedalyvavo.

P. Viengungis

ČIA NE MŪSŲ ŽEMĖ

Rašo *Kukutis*

"Pirmoji Pavasario Gegužinė", — nuaidėjo per mūsų pastogę iš MŪSŲ Pastogės. Užmerkiau akis ir panosėje pakvipo ką tik sužaliavusių berželių kvapas, ausyse uždainavo vyturėliai ir, lyg tai, pempių klyksmus girdėjau. Lyg tai mačiau marias baltų purienų, sviro ievų šakos, beveik savo kvapu troškinančiais, žiedais ir, ant liežuvio galo, pajutau klevo sulos saldumą... Ak, taip! Pirmoji pavasario gegužinė!

Atkosėjau amžinai gomuryje stovintį viščiuko dydžio mesto dulkių ir kvapų gniužulį ir, surėkęs vaikussavo pastogėn, dusliu — tėvišku balsu tariau:

— Klausykite, paršiukai! This Sunday skautų žemėje, skautų mamukai ir papukai maikina picnic'ą. Daug visokių linksmybių ir fun. Važiuojame?

— O.K., Popsikle! Let's a go go!

Ir taip, sekmadienį, suvynioje pamidorus ir puskepalį duonos, priedui gerą pusšlaunį avikienos į rankšluostį bei prikrovę "esky" ledais ir limonadais, sukritome į bereikalo saulėje kepančią, mašiną. Kostelėjo "Falconas" saują dulkių iš kamino ir tingiai pakėlė sparnus į valaką Lietuvos prie Sydniejaus — Ingleburnan.

Klimpo ratai Hume plento smalon ir, turbūt, pačiam peklos žaizdre įkaitintas vėjas, tai visai prie žemės priploti, tai nuo jos atplėšti mašiną mėgino. "Ak, per kiek gyvenimo audrų iki šiol išvažiuota?", — sau pagalvojau ir, braukdamas nuo kaktos šienapiūtišką prakatą užsispyrusiai sukau vairą ir mindžiojau pedalus. "Kad tik nors valandėlei ištrūkus iš miesto dulkių!", — save guodžiau.

Pradėjo retėti raudonų čerpių stogai ir mašinos lange pasirodė vienas-kitas medis ir nedrąsūs kuokšteliai bušo. Siaurėjančio kelio gale platėjo, taip sakyti, horizontai. Ir tenais, visiškai ne juokais — rūko.

— Pašėlo skautai, — sakau vaikams, — žiūrėkite kokį laužą užkūrė! Net už mylių dūmų kvapą paskleidė... Tai bent piknikas bus!

Šypsojosi jie ir nieko nesakė, per popierinius šiaudus Pepsi'ėdami, Ak, bene jie daug išmano! Prašnekės miško žalume voveraites bevaikydami, neužmirštuoles skindami. Pavasario gegužinė! — šypsojausi ir aš.

Pagaliau ir Ingleburno "mažoji Lietuva"! Nuo visos Australijos tik viena eile spygliuotos vielos ati tverta. Dunksėjo mašinos lingės į kelio duobes, per virvutėmis suraišiotą ir jau žemėn linkstančią "bromą", į "pažadėtąją" žemę ratus pavargusiai paskui save vilkdamos. Pakišau, jau visai sparnus nuleidusį "Falconą" mažon paūksmėn ir traukiamas paskui save prakaite permirkusią kelnių sėdynę, išstenėjau medines kojas ištiesdamas. Vaikai — tik kudlos padulkėjo ir dingo bušynuose, man spėjus riktelėti, kad "lunchas" už geros valandos.

Dairiausi, klausiau ir uosčiau. Die, vis dėlto, čia ne Viršilų pušynas! Keli akrai australiško bušo sausros smaugiami merdėja ir alpsta. Nei tai žali ir nei rudi medžių lapai, iš paties pragaro pabėgusio vėjo draskomi, modernaus jazzo muzikos tonais žaksi... Pakilo ant sausos šakos tupėjęs, koks tai apipešiota uodega paukštis ir metęs į mane pašiepiamą — "Cha-cha'" krito kažinkur į bušą. "Geriausias Tu mano!", — dūrė gimtųjų laukų ilgesys širdyn. Kad taip nors lietuviška varna prakranksėtų! Čia, atrodė, ir jos kvarksėjimas lakštingalos balsais nuskambėtų...

"Neužmirštuolės mano kasas dabino"... sklido jau tūkstantį ir du kartus girdėtas Vandos balsas ir vis to pasiutusio vėjo draskomas, mėgino prigyti sausos žolės kuokš teliuose. Vis dėl to — lyg tai kvietė, lyg viliojo! Kaip skruzdėlė šapą, savo "Esky" vilkdamas, pasileidau raudono molio takais balso pusėn. Ir kol pasiekiau pašiūrę ir po ja nuo saulės mėginančių pasislėpti gerą būrelį tautiečių — Vanda užsičiaupė. Jos vietoje vyrų, (ir nematomų) oktetas sodriai traukė: — "Gaudžia trimitai, barška kardai..."

Tas pats ir čia! Dulkės, vėjas, karštis. Iš duobutės į dobutę ir per apkasus, turbūt iš karo laikų, šokinėjama. Nepalyginta, nepašluota, nepavilgyta, Mėtosi sausos šakos, virvagaliai, "beerkanės" ir apatija. Vyrai kovoja su sausra, remia sandeliuko duris ir tuomi pačiu — skautus. O tų, raudonais, geltonais ir lelijavais kaklaraiščiais mėgstančių pasipuošti, kaip tyčia — ne vieno. O gal ir gerai? Dar iš tų dienų, kai Ylakių jaunųjų skautų draugovės adjutanto baltą "akselbantą" nešiojau, prisimenu kad: — "*Skautas blaivus*". Bet, galų gale, tiek ir to, nes dažnai tikslas pateisina priemones...

Gūnią pasitiesęs kritau prie žemės. Šaldžiausi šaltu pienu, šildžiausi šaltu alumi. Apėmė ir mane tingumas ir apatija bemintijant, kaip surasti priemones kurios atsiektų tikslą? Kur surasti atramos tašką, kad pajudinus jeigu jau ne visą žemę, tai nors Sydniejaus lietuvius, idant žengtų toliau ir greičiau ir kiltų darbais aukščiau? Va, kad ir šitą kampelį! Geros talkos, vieno-dviejų savaitgalių darbu paversti vietą, nors kiek panašią, kur galėtume iki valiai parėkauti ir padainuoti ir (tiek jau ir to) — gerokai alaus nugerti. Kad būtų negėda ir svetimesnį žmogų piknikauti atsivežti. Daug reikia? Šimto kastuvų, kirvių, šluotų ir grėblių, darbingų rankų ir norių širdžių! Dabar, gi? Kur iškasta — ten ir palikta, kur nukrito — ten ir supuvo.

Saulei leidžiantis aprimo ir vėjai. Iš kažinkur (būk iš maudyklos) grįžo, jau juodi kaip velniukščiai, vaikai. Išpampo limonadą, sugriaužė avišlaunį, surijo pamidorus ir — pašiūrėn 'tvistavoti". Žiūrėjau ir gailėjausi, kad suktinio, noriu miego, klumpakojo bei gero valso šokti neišmokinau. Bet ką jau? Už mane gudresni savo vaikams armonikos neįstengė nupirkti — muzikos pamokinti! Bene aš vienas "tėvynę atvaduosiu"? O ir tuos kurie savo laiku, savo gerais darbais mums pavyzdį rodė, prarijo sausroje kenčianti žemė ir, anot Daktaro, dar ir šiandieną nepajėgame juos tinkamu kryžiumi pažymėti...

Sužibo danguose žvaigždės. Jo aukštus skliautus per pusę perpiovė iš vakarų į rytus beskrendąs ir aiškiai matomas kažikieno satelitas. Progresas! Progresavo ir pašiūrėj sėdintieji. Paraliai kur parautų — tai karštos dienos būta! Išdžiūvo visas alus ir kitokiose bonkose sekluma. Suputnuojau jau pavargusius ir miego norinčius vaikus į mašiną ir namučių! Pakeliui ėdė koks tai rėmuo. Ar tai gaila, kad nei mieste, nei kaime nėra kur dūšios atgaivinti? Ar gal aš permažai gaivinausi? Taip ir palikau "mažąją Lietuvą" sekančios dienos saulėje kepti su mintimi, kad: — "Čia ne mūsų žemė — čia ne Tėviškėlė".... ir į savo namus, dar gerokai šiltą durų rankeną sukdamas, vaikams pasakiau: — "Namai pragarai, be namų negerai.

IRGI SPORTAS

Manheime (Vokietijoje) spalio 12 d. įvyko aitvarų varžybos, kuriose dalyvavo ir Vasario 16 gimnazijos mokiniai su šešiais aitvarais.. Nugalėtojams buvo skirta 20 premijų, kurių dvi atiteko mūsiškiams: E. Šiušelis (IV klasės) su A. Saunaičiu (II kl.) laimėjo skridimą lėktuvu iki Huettenfeldo, elektrinę autostradą su visais įrengimais ir dėžę saldainių, o V. Poškaitis su P. Kuzminu (abu IV klasės) apdovanoti taip pat elektrine autostrada, povandeniniu laivu ir saldainiais.

Varžybose dalyvavo vokiečių vaikai ir Vasario 16 gimnazijos mokiniai. Lietuviai sudarė vieną grupę.

— ★ —

Kaune statomas 8 aukštų pastatas naujai spaustuvei ir "Šviesos" leidyklai. Spaustuvė būsianti skirta daugiausia vadovėliams spausdinti. "Šviesa" kaip tik ir yra vadovėlių bei kitos pedagoginės literatūros leidykla. Ji nespėja išleisti vadovėlių tiek, kiek reikia, ir tai ne tik dėl mokinių padaugėjimo, bet ypač dėl mokymo programos pertvarkymų, dėl kurių kone kasmet prireikia pertvarkytų vadovėlių. Naujas pastatas spaustuvei ir leidyklai būsiąs baigtas 1970 metais. Tačiau vadovėlių dabar stinga ne vien dėl spaustuvių nesuskubimo atspausdinti, ir dėl autorių stokos ar jų nesuskubimo vadovėlius parašyti. Stambi kliūtis — reikalas nuolat derėtis su Maskva ir dėl mokymo programos, ir dėl vadovėlių turinio.

(ELTA)

— ★ —

Britų dainininkų kvartetas, pasivadinęs "Gyvulių" vardu (Animals) bekoncenrtuodami Japonijoje staiga nutraukė visus kontraktus ir išvyko į Havajus net palikdami savo muzikinius instrumentus, kap gitaras ir kt.

LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

GEELONG

DAINŲ ŠVENTĖ GEELONGE

Spalio 9 d. Geelonge buvo suruošta pažymėtina šventė, kurioje dalyvavo Melbourno Dainos Sambūris, Geelongo Liet. Choras, abiejų jungtinis pasirodymas.

Programa buvo turtinga ir nelengva. Šį koncertą skaitlinga publika nuoširdžiai ir entuziastingai priėmė. Jungtinis choras iš 95 asmenų parodė, ką prityrę chorvedžiai gali padaryti su entuziastais — dainos mėgėjais.

Jungtinis moterų choras, diriguojamas J. Juškos, koncerto atidarymui sudainavo tris dainas. Chorvedis neturėjo sunkumų jungtinį moterų chorą išlaikyti lygioje ir elegantiškoje dainos linijoje. Toliau sudainuota liaudies daina — vakaruška.

Jungtinis mišrus choras, diriguojamas Jono Juškos, atliko S. Šimkaus Apynėlis ir J. Žilevičaus Pasakyk, mergele. Šios dainos publikos buvo labai šiltai priimtos. Aiškiai matėsi stipri choro valdymo technika ir balsų darnumas.

Geelongo Liet. Choras iš 30 asmenų, paruoštas ir dirguojamas J. Juškos, sudainavo tris dainas su nuostabiu įvairumu ir tonų teisingumu, iš ko matėsi chorvedžio pajėgumas. Daina Subatėlė su tautinias šokiais priminė mums matytus Veličkos pastatymus. Norint gauti geresnių rezultatų, manau, reiktų daugiau dėmesio kreipti į šokėjų judesių suderinimą su dainos skambesiu.

Melbourno Dainos Sambūrio choras, diriguojamas Alberto Čelnos, atliko J. Švedo "Jūs laimingos seserėlės" ir K. Kavecko "Gimtinės daina". Atlikta žavėtinai ir išbaigtai. G. Verdi Vergų daina iš operos "Nambucco" sudainuota palydint fortepionu D. Jokubauskaitei atlikta tikrai žavėtinai ir ją turėjo nesiliaujant publikai ploti dar pakartoti.

Tolimesnėje programoje girdėjome jungtinį vyrų ir jungtinį mišrų chorą, diriguojamą A. Čelnos, išpildžius Žilevičiaus, Švedo, Banaičio, Budriūno kompozicijas tame pačiame aukštame lygyje ir su A. Kačanausko "Malda" atmintinas Geelongo Dainų Šventės koncertas ir buvo užbaigtas.

V. Ivaškevičius

SYDNEY

DAINOS POBŪVIS

Lapkričio 16 d., šeštadienį, Dainavos salėje Dainos choras surengė paskutinį šiais metais savo viešą parengimą — pobūvį Sydnėjaus lietuvių visuomenei. Nors šis vakaras nebuvo rengtas plačiais užsimojimais, vis tik buvusieji džiaugėsi gera vakaro nuotaika, šeimyniška jaukumu. Programoje Dainos vyrų choras padainavo tris dainas, o mišrus keturias, iš kurų vieną net turėjo publikai pageidaujant kartoti. Dirigavo p. K. Kavaliauskas, akomponavo p. B. Kiveris.

Gėrimai ir užkandžiai pačių choristų parūpinti ir chorisčių paruošti, tad vakaro dalyviai su malonumu galėjo pasivaišinti nepagailint komplimentų šeimininkėms. Esant pakiliai nuotaikai ir grojant gerai muzikai šis parengimas daugelio apgailestavimu pergreit pasibaigė.

DISKUSIJOS DAIL. L. URBONO DAILĖS PARODOJE

Pereito trečiadienio vakare "The Artist's Gallery" patalpose (242 Rocky Point Rd., Ramsgate, N.S.W.), kur šiuo metu vyksta sudėtinė dail. L. Urbono ir Joe Rose dailės paroda, įvyko gana gyvas diskusinis vakaras šio laikotarpio meno klausimais. Diskusijas pravedė abu dailininkai. Dalyvių buvo gana apsčiai, jų tarpe net keletas profesorių. Jos užtruko apie tris valandas, sukėlusios dar didesnio susidomėjimo pačių dailininkų ten pat išstatytais darbais. Apgailestauja, kad šiame įdomiame vakare nedalyvavo nė vienas lietuvis. Paroda truks iki mėnesio pabaigos.

MELBOURNE

SENIAI LAUKTAS KONCERTAS MELBUORNE

Beveik nuo pat pirmųjų Australijoje dienų ne tik Melbourno lietuviai bet vėliau ir visos Australijos lietuviai turėjo eilę progų gėrėtis Melbourno Lietuvių Dainos Sambūriu, vadovaujamu dirigento Alberto Čelnos. Ištisus dešimtmečius Melb. Lietuvių Dainos Sambūris buvo Melbourne lietuviško kultūrinio gyvenimo širdis, o drauge ir nepamainomas lietuvių kultūros ir dainos reprezentantas ir kitataučių tarpe. Gaila, kad šis toks stiprus meninis vienetas daugiau kaip ištisus metus nebuvo parodęs dėl daugelio priežasčių gyvybės, ir daug kas nusiminęs pradėjo įtarinėti, kad šis brandus vienetas bus iširęs. Bet kokia buvo džiugi žinia, kai spaudoje skaitėme, kad šių metų pirmoje pusėje jis vėl atsikuria naujai persiorganizuodamas ir sutelkdamas šviežias ir jaunas pajėgas. Dar džiugesnė žinia, kad Lietuvių Dainos Sambūris beveik po dviejų metų tylos gruodžio 1 d. Melb. Lietuvių Namuose vėl ruošia grandiozinį koncertą pasikviesdamas talkon ir kaimynus — Geelongo Liet. Chorą bei tautinių šokių grupę "Klumpakojį".

Būkime tikri, kad savo naujame sąstate Melb. Dainos Sambūris vėl gaivališkai pasirodys atskleisdamas savo pajėgumą.

LATROBE VALLEY

DŽIUGI ŽINIA

Atsitiktinai teko sužinoti, kad Traralgone mokytojaujanti, šiame krašte mokslus baigusi, jauna pedagogė *Rasa Saženytė*. Ji dar labai mažai pažįstama Latrobe Valley lietuviams, bet mielą pažintį su ja užmezgusiai savaitgalio lituanistinės mokyklėlės vedėjai M. Sodaitienei, ji žadėjus prisidėti prie vietos lietuviško jaunimo tautinio auklėjimo darbo. Tai itin džiugi žinia visiems latrobiečiams lietuviams, jau seniai pasigendantiems jaunosios kartos intelektualinių pajėgų, be kurių visa lietuviškoji veikla darosi nuobodoka ir net praranda savo veržlumą bei vertę.

Mūsų tarpe gyvenanti simpatingoji mūsų tautietė *Rasa Saženytė* savo metu Portsea pajūry iš daugelio gražuolių, žinovų buvo pripažinta gražiausia mergina. Dabar, jai netikėtai pasirodžius vietos lietuviams, nuoširdžiai linkėtina geriausios visokeriopos sekmės, savo jaunystės kupinom jėgom ir žiniom prisidedant prie Latrobe Valley lietuvių tautinės ir kultūrinės veiklos, ypač mūsų ateities vilties — jaunimo tarpe.

Akis

BRISBANE-NEWCASTLE -NEW ZEALAND

Maldos Apaštalavimas

Jo Šventenybė popiežius Paulius VI gruodžio mėn. MA nariams sskyrė sekančiasintencijas:

b e n d r ą j ą — Kad Dievo ir žmogaus teisės būtų statomos virš ateistinio materializmo.

m i s i j ų — Kad nekrikščionių ilgesys Dievo vestų juos prie Kristaus.

Trumpas rytmetinis aukojimas: *Visa Aukoju Tau, Švenčiausioji Jėzaus Širdie!*

Kun. S. Gaidelis S.J.

PAIEŠKOJIMAS

Inž. Steponas Jankevičius, gyvenantis Argentinoje (Av. Andes Baranda 1128, Quilmes, prov. Buenos Aires, Argentina), paieško savo kolegų panevėžiečių Jono Ratniko ir Leono Metveko. Paieškomieji arba apie juos žinantieji prašomi atsiliepti nurodytu adresu arba rašyti tiesiog Mūsų Pastogės Redakcijai.

PATIKSLINIMAS

Mūsų Pastogės Nr. 44 korespondencijoje iš Geelongo ("Triguba šventė") įvyko netikslumų: aprašant p.p. Čerekavičių šeimą paminėta, kad sukaktuvininkai šaugino du sąmoningus lietuvius sūnus, bet nepaminėta, kad jie taip pat išaugino ir dukrą Dalią, kuri ištekėjusi ir gyvena Melbourne. Dalia, nors ir ištekėjusi už nelietuvio, bet šeimoje visi kalba lietuviškai. Korespondentas suinteresuotuosius maloniai atsiprašo.

Pranešimai

SVARBU VISIEMS ĮSIDĖMĖTI!

Mūsų Pastogės Nr. 45 Lietuvių Dienų Prezidiumo informacijoje buvo paskelbtos kainos į meninius parengimus. *Bilietai į Dainų Šventę yra po $2.00 ir po $1.50*, bet ne $2.00 ir $1.00, kaip kad buvo paskelbta.

KRAŠTO VALDYBOS LITUANISTINĖ BIBLIOTEKA TURTĖJA

Didelis lietuviškos knygos mylėtojas Povilas Lukošiūnas iš Adelaidės šiomis dienomis padovanojo bibliotekai vertingą žodyną *"Woerterbuch der Litaischen Schrichftsprache"*. Jį redaguoja du Pensilvanijos Universiteto profesoriai: Dr. Alfredas Senn ir Dr. Antanas Salys. Leidžia Carl Winter Universiteto Leidykla Heidelberge.

Mecenatas Povilas Lukošiūnas jau atsiuntė 3 to žodyno tomus. Pažadėjo parūpinti ir paskutinįjį IV-ąjį tomą, kad susidarytų pilnas žodyno komplektas. Lietuviams studentams vis daugiau naudojantis šios bibliotekos lituanistinių leidinių fondais, mecenato P. Lukošiūno dovana labai reikšminga ir jam priklauso gili padėka.

Kas norėtų paremti šią lituanistinę biblioteką naujais leidiniais, prašome rašyti ar leidinius siųsti bibliotekos vedėjo adresu:

A. Krausas, 4 Grandview Ave., Maribyrnong, Vic. 3032.

Bibliotekos Vedėjas

PRANEŠIMAS SYDNĖJAUS STUDENTAMS

Sydnėjaus lietuviai studentai, numatą dalyvauti Australijos Liet. Stud. Sąjungos suvažiavime Adelaidėje, prašomi pranešti skyriaus pirmininkui Rimui Skeiviui (tel. 925027 po 5 val. vak.) iki lapkričio 29 dienos.

A.L.S.S. Sydney Skyriaus V-ba

PRANEŠIMAS

Lapkričio 10 d., sekmadienį, Melbourno Soc. Globos Moterų Draugijos metiniame susirinkime išrinkta nauja Draugijos valdyba tokios sudėties: pirmininkė *E. Nagulevičienė* (39 Carveen Ave., Mitcham, Vic. 3132, tel. 874 6410), sekretorė *M. Medeišienė* (*P.O.* Box 53, Niddrie, Vic. 3024, tel. 379 4401), iždininkė *V. Morkūnienė*, (tel. 53 5957), pobūvių rengėjos — *V. Bladzevičienė* (tel. 337-6492), *O. Liubinienė* (tel. 441795), ligonių lankytojos — J. Barkienė ir Z. Meiliūnenė (tel. 47 2216).

Kanddatė paliko E. Šeikienė.

Draugijos revizijos komisija: A. Matukevičienė, I. Jokubauskienė, J. Valaitienė.

PRANEŠIMAS

Sydney Lietuvių Klubas kviečia narius ir jų svečius į savo kas metai ruošiamą Kūčių vakarą, kuris įvyks gruodžio 24 d. 7 val. vakaro, klubo laikinose patalpose (39 Church St., Lidcombe).

Kaina už vakarienę:

nariams ir jų svečiams po $2.50, vaikams iki 12 metų veltui, pensininkams ir studentams po $1.00.

Prašome užsregistruoti ir užsimokėti iki gruodžio 22 d. klubo patalpose.

ALB KRAŠTO V-BOS PIRMININKAS

p. S. Narušis vėl kelyje: lapkričio 28 d. bus Adelaidėje pasitarti Liet. Dienų reikalais ir grįždamas užsuks Melbournan, kur dalyvaus gruodžio 1 d. Dainos šventėje.

PRANEŠIMAS

Sydnėjaus jaunimas, prieš išvykdamas į Adelaidę žada sydnėjiškiams parodyti, kaip jie reprezentuosis Adelaidėje. Pasirodys vaidintojai, instrumentalistai, tautinių šokių šokėjai ir kt. Kur ir kada visai tai bus pademonstruota, sekite Mūsų Pastogėje pranešimus. Po pasirodymo vietoje įprastinio pasilinksminimo bus pravesti lietuviški adevntiniai žaidimai. Tai irgi naujovė.

MELBOURNO APYLINKĖJE

Šiomis dienomis Melbourno Apylinkės pirmininkas inž. S. Grincevičius pakeitė savo adresą ir dabar jis pasiekiamas naujuoju adresu: 44 Belmore Ave., Ormond, Vic., tel. 58 4025.

Ryšium su vedybomis pasikeičia Melbourno apylinkės valdybos sekretoriaus adresas netrukus jis bus pasiekiamas šiuo adresu: A. Bulakas, Flat 9, 26 Davis Ave., South Yarra, Vic.

MOKSLO METŲ UŽBAIGA

Gruodžio 1 d. po pamaldų Lidcombe parapijos salėje Sydney Liet. Savaitgalio mokykla ruošia mokslo metų užbaigtuves. Į iškilmes tautiečiai kviečiami gausiai dalyvauti.

PATIKSLINIMAS

Pereito numerio pirmam puslapy išvardinant nnuotraukoje matomus asmenis įvyko netikslumų: parašyta "ltn. K. Šleževičius" o turi būti plkn. ltn. K. Šleževičius". Už tą netikslumą suinteresuotuosius maloniai atsiprašome.

Red.

PAS SKAUTUS

SUKAKTUVINĖ SKAUTŲ STOVYKLA

(*Tolimesnė informacija*)

1) Kaip jau pranešta, stovykla vyksta 1969 m. sausio 3-13 dienomis, Mt. Crawford pušyne, prie Adelaidės.

2) Stovykloje gali dalyvauti skautai ir skautės tik užsiregistravę per savo gyvenamos vietos tuntininką.

3) Stovyklos mokestis $17 asmeniui. Stovyklaujantiems nepilną laiką $2.00 vienai dienai. Stovyklos mokestis, per vietinius tuntininkus, siunčiamas rajono iždininkui ps. Č. Dubinskui, 44 Bickford St., Richmond, S.A. 5033.

4) Stovyklos taisyklės, įsidėmėtinos visiems stovyklautojams ir svečiams:

a) Palapinėse negalima turėti maisto. Tėvų ar svečių atvežtas maistas perduodamas TS maitinimo skyriui ir naudojamas jo nurodymu.

b) Negalima stovyklon atgabenti, negalima joje laikyti ir negalima vartoti jokių alkoholinių gėrimų (alaus, vyno, degtinės ir kt.) *Taip pat draudimas galioja visai aplinkai, tai yra stovyklos lankytojams ir svečiams.*

c) Rūkyti palapinėse ir stovyklos rajone griežtai draudžiama. Asmenys turi šį įprotį, gali tik specialiai tam paruoštoje vietoje, kad nesukeltų gaisro.

d) *Stovyklos lankymas* — stovyklą galima lankyti tik nustatytomis dienomis ir valandomis, būtent: sausio 5 ir 12 dienomis nuo 2 val. p.p. iki laužo pabaigos. Ypatingais atvejais svečiai gali lankytis tik su stovyklos viršininko leidimu. e

5) Stovyklos vadovybė papildoma sekančiai: stovyklos dvasios vadovas s. kun. P. Butkus ir varžybų komisijos pirmininkas s. A. Karpavičius.

v.s. V. Neverauskas
Rajono Vadas

SKAUTŲ VADOVŲ SĄSKRYDIS

Vyji Tautinė Stovykla, įvyksianti sekančių metų sausio pirmosiomis dienomis, Pietų Australijoje (Mt. Crawford'o pušynuose) Liet. Skautų Sąjungos ir Lietuvos Neprikalausomybės paminėjimui, ne tik kad sutrauks didžiulį būrį lietuviškojo jaunimo, bet bus atžymėta ir reikšmingu rajono skautų vadovų suvažiavimu, įvyksiančiu sausio 4-5 d.d. stovyklos rajone.

Suvažiavime dalyvaus skautų rajono vadija, dvasios vadovai, tuntininkai ir jų vadijos ir skautų tėvų atstovai. Suvažiavimo metu bus svarstomos rajono aktualiosios problemos ir pravesta pora pašnekesių dominančiom temom.

Sausio 4-5 d.d., stovyklos rajone taip pat įvyks rajono skautų vyčių sąskrydis.

- *x* -

DAINOS ŠVENTĖ MELBOURNE!

Gruodžio 1 d., sekmadienį, Melbourno Lietuvių Namuose įvyksta grandiozinė

DAINOS ŠVENTĖ

Dalyvauja: *Melbourno Liet. Dainos Sambūris, vad. A. Čelnos,*
Geelongo Liet. Choras, vad. J. Juškos,
Tautinių šokių grupė "Klumpakojis"

Programoje atskirų vienetų ir jungtiniai pasirodymai. Daugumą sudarys dainos, kurios bus dainuojamos Dainų Šventėje Adelaidėje.

Po ilgesnės pertraukos Melb. Liet. Dainos Sambūris pasirodo naujame sąstate su nauju repertuaru.

Visi kviečiami iš arti ir toli kuo skaitlingiau dalyvauti.

Pradžia 6 val. vak.

KIEK AŠ SUŽINOJAU!

Ku-ka

"MELBOURNO PASTOGĖLĖ"

Mūsų Pastogės spaudos baliaus metu Melbourne buvo išleista "Melbourno Pastogėlė". Šiuose puslapiuose skaitome rimtų ir ne taip jau rimtų dalykų, bet viskas labai įdomu. Ypač dėmesį patraukia skyrelis "Ko aš nežinojau". Jame skaitome:

"Adelaidėje skelbiamas "Užkandžio ir gėralo" vajus, nes per sekančias Kalėdų atostogas Adelaidę žada užpulti skėriai ir todėl būsiąs didelis badas.

Gerokai sumažėjus ir dar vis mažėjant Geelongo lietuvių kolonijai valdžios organai nutarė padidinti Lietuvių Namus.

Sirguliavusi Brisbanės tautiečių kolonija greitai pasveiksianti, nes atvažiavo daktaras...

Sidnėjaus bendrus Lietuvių Namus numatoma statyti iš popierių,, ant kurių surašyti tarimai, nutarimai, sutartys, rezoliucijos ir kitokie raštai, liečią bendrų namų statybą.

Arčiausias kelias į moterystės stoną Melbourne yra per bendruomenės valdybą: štai, vedasi du valdybos nariai ir išteka vicepirmininko duktė."

•

Prieš keletą savaičių sugrįžo iš kelionės pietryčių Azijos kraštuose ir Japonijoje atostogas leidę canberiškiai p.p. Geniai, Grįžo ratuoti įspūdžiais, kurių vis neišbaigia pasakoti savo artimiesiems ir bičiuliams.

•

Net patys Sydnėjaus geležinkeliečiai stebisi, kad tiek daug lietuvių grupėmis užsisako vietas kelionei į Adelaidę: vieną dieną grupei užsako choras, kitą dieną ansamblis, trečią sportininkai, ketvirtą tautiniai šokiai ir jaunimas, toliau skautai ir t.t. Kad patenkinus visus lietuvių užsakymus greičiausia geležinkelių valdyba turės paleisti papildomą traukinį....

•

Melbourno apyl. valdybos ruošto vakaro Mūsų Pastogės labui loterijoje metinę Mūsų Pastogės prenumeratą laimėjo melburniškė Dana Juškevičiūtė. Jai laikraštis bus siuntinėjamas nuo Naujųjų Metų.

•

Daug kas ne juokais gailėjosi aną sekmadienį nedalyvavę skautų tėvų komiteto rengtoje gegužinėje Ingleburne. Visi dalyvavę džiaugėsi gražiai praleista popiete ir nekantriai laukia kitos tokios.

•

Netikėtai buvo sunkiai susirgęs sydnejiškiams gerai pažįstamas p. P. Alekna. Besidarbuodamas susižeidė ranką ir nuo to gavo kraujo užkrėtimą. Pavojus laiku buvo pašalintas ir jis sparčiai taisosi.

•

Atvykęs iš Vietnamo į Sydney atostogų amerikietis lietuvis karys ltn. J.V. Macijauskas pats ieškojo kontaktų su lietuviais. Užtikęs telefonų knygoje p. P. Sakalausko pavardę jis su juo susirišo ir jo šeimoje praleido keletą dienų. Vėliau dalyvavo jaukiame jaunimo linksmavakary D. Labutytės namuose ir jau sekančią dieną vėl išvyko į Vietnamą.

•

Egipte uždrausta įsileisti amerikiečių statybos špionažo filmas, nes tai esą "tuo įžeidžiama draugiškos šalys".

•

Amerikoje suimta vienas arabas su dviem sūnumis įtariami ruošę pasikėsinimą prieš naujai išrinktąjį prezidentą R. Nixoną. Įtariamieji atiduoti teismui.

PAIEŠKOJIMAS

Pranas Launikaitis, gyvenąs Landwehrstrasse Nr. 1. Vechta (2848), West Germany, paieško savo sūnaus Petro Launikaičio, kuris 1949 metais atvyko į Australiją. Žinantieji arba pats paieškomasis prašomi atsiliepti aukščiau nurodytu adresu arba tiesiog rašyti Mūsų Pastogės Redakcijai.

DĖMESIO! DĖMESIO! DĖMESIO!

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ SPORTO KLUBAS "KOVAS"

Lapkričio 30 d. (šeštadienį) 7 val. vak.

BANKSTOWN'O LIETUVIŲ NAMUOSE, ruošia

ŠOKIŲ VAKARĄ B.B.Q.

PROGRAMOJE: Negirdėtos (gautos iš Lietuvos) romansinės dainos. Dainuos P. Ropė, pianinu palydint A. Plūkui. Balsingų lietuvaičių TRIO. Paruošta A. Plūko.

Gera muzika. Gardūs B.B.Q. kepsniai. Turtingas bufetas.

ĮĖJIMAS VIENAS DOLERIS.

MŪSŲ PASTOGĖ

BENDRUOMENĖS LAIKRAŠTIS
AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY
"OUR HAVEN"
LEIDĖJAS: A.L.B. KRAŠTO VALDYBA
Redaktorius: Vincas Kazokas
13 Percy Street, Bankstown, N.S.W., 2200. Tel.: 70-8395
Administracijos tel. 649 9062
Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumerata: metams $8.00, pusei metų — $4.00, trims mėnesiams $2.00. N. Zelandijoje ir Anglijoje kaina ta pati. Kituose kraštuose metams $10.00. Atskiro numerio kaina 20 centų.
Prenumerata adresuojama:
MŪSŲ PASTOGĖ, Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W.., 2001
Skelbimai:
1 colis per 1 skiltį $1.20, bendruomeniniai $1.00.
Už skelbimų turinį neatsakoma.

Printed by Mintis Pty. Ltd., 417 Burwood Rd., Belmore Sydney, tel.: 759 7094, for the Publisher: Australian-Lithuanian Community, P.O. Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W., 2001